

Domoljub

V Ljubljani, 4. avgusta 1937

Leto 50 • Sied. 31

Gorje ti, ubogi kmet, gorje!

Strašna vremenska katastrofa, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje, je oni ponedeljek zadelo največje predele naše dežele. Komisije, ki hodijo po zbitih poljih, vrtovih in okrog poškodovanih poslopij, pošiljajo oblastem obupna poročila. Škoda gre v deset in deset milijonov. Posamezni predeli dežele so uničeni tako temeljito, da si razdejanja ne more predstavljati, kdosa ga ni na lastne oči videl. Obširnejša poročila o nesreči prinašamo na drugem mestu. Tu hočemo ugotoviti le par stvari, na katere je ob tej priliki treba posebno misliti.

Neurje je posebno hudo prizadelo najrevnejše med reveži-kmeti. Toča je klestila posebno hudo po krajih, ki so oddaljeni od sveta, gospodarsko šibki in navezani zgolj na to, kar jim rodi v potu in žuljih obdelana gruda. Na vsem poškodovanem ozemlju na Dolenjskem ni niti enega večjega industrijskega podjetja, kjer bi moglo ljudstvo zaslužiti kak dinar v pomoč pri gospodarstvu. Kmetova železna rezerva — gozdovi, so v teh krajih neznani, ali pa izsekani. Dolenjski kmet ima zlasti črnega leša bore malo na prodaj. Tako tudi sedaj nima prilike, da bi zamašil z dohodki iz gozda zavajočo gospodarsko vrzel, ki mu jo je vsekala toča. Udarjeni kmet nima ne planin, ne obširnih pašnikov. Zato ne redi mnogo živine, ampak se zadovolji s tem, da izpita na leto par volov ali dva in da zredi nekaj prašičev. To dvoje mu da, ako gre po sreči, edini vidnejši dohodek, da ima kaj vzeti v roke za davke, obleko in najnujnejša popravila. Letos tudi tega ne bo. Toča je uničila vso svinjsko krmo in drugo košnjo, tako da bodo seniki ostali letos na pol prazni. To ljudi boli še bolj kot zavest, da bodo tudi sami stradali, kajti brez dohodkov od živinoreje in svinjereje bodo za daljšo dobo gospodarsko ohromeli, ker dobro vedo, kako težko je kmetu iznova napolniti izpraznjene hleve. Zato ni čudno, da hodijo ubogi kmetje povešenih glav in z obupom v srcu po opustošeni zemlji in, sami brez pomoči, pričakujejo izdatne pomoči od drugod.

Pomoči! Nujno je tem revežem potrebna izdatna javna pomoč. Predvsem mora pomagati država. Kakor namreč davkoplačevalec odrajta državi, kar je njenega, tako je tudi ona dolžna pomagati davkoplačevalcu, kadar ta omaga. Nujno potrebno je, da država takoj črta davke vsem prizadetim kmetom. Dogodil se je slučaj, da so v neki občini, kjer je toča pobila res vse, dan po nesreči dobivali ljudje na dom — davčne položnice. S kakšnimi čustvi so jih ljudje zatikali za ogledala, si lahko mislimo, kljub temu, da vsakdo ve, da je bil to le nesrečen slučaj. — Javna uprava naj tudi poskrbi, da bodo zlasti na jeseň, ko bodo tudi kmetje lahko poprijeli za delo, ljudje z javnimi deli zaslužili kak dinar.

Kdaj se bo začel graditi vodovod za Suho krajino, ko je denar menda že nakazan? — Vendar podpora z javnimi deli ne bo dosti zalegla, saj vemo, da kmetje nimajo časa, da bi prišli blizu, kajti tudi uničena polja dajo kmetu dela na pretek. Zato bo treba pomagati kmetu v dejanju tako, da bo dobil žita, krompirja, sena in drugega potrebnega en del brezplačno, en del pa za najnižjo ceno na razpolago. Zato naj predvsem poskrbe naše oblasti: država in banovina.

Pa tudi zasebna dobrodelnost se mora tu izkazati. Kmečka zveza v Ljubljani je takoj po nesreči sklicala sejo, na kateri so razpravljali o izdatni pomoči prizadetim krajev. Izdala je že poziv svojim članom, ki ga pričbuujemo na drugem mestu. Podrobna navodila bodo še sledila. Prav je tako. V žrtvah, s katerimi lajšamo drug drugemu gorje, se bo naša kmečka zavest še bolj utrdila in naše tovarištvo še bolj sklevalo.

Tudi »Domoljub«, ki v tolikem številu obiskuje domove obupanih kmetov, iskreno prosi vse, ki količkar morejo, naj pomagajo svojim trpečim sobratom.

Neurja vsepovsod

Poljanska dolina

Ponedeljek, 26. julija, je tudi za kmeta v Poljanski dolini bil črn dan. Okrog 4 popoldne se je po veliki soparici naenkrat stemnilo nebo ter je privijala strašna nehitva s točo, ki je pustošila kake pol ure. Padala je kot kurje jajce debela toča, ki je v kratkem uničila vse prideleke, ki so bili zunaj. Po vseh cestah je pričela dreti voda, vihar je lomil drevje in pobijala šipe po poslopijih. Samo na šoli na Trati je pobila okrog 20 šip. Še drugi dan je bilo marsikje na kupe debelih ledenih zrn. Nizko cenjena škoda znaša v občini nad 500.000 din. — Zlasti se bo poznalo pri sadju, ki je letos tako dobro kazalo, sedaj ga prodati ne bo nič, kar je še ostalo, se bo moralo pač porabiti doma. Najhujše prizadete so vasi Suša, Volaka, Zir, vrh, Lučine; te vasi je že lansko leto toča hudo opustošila. Kruha ne bo, krompirja tudi ne, od koruze so ostala gola stebela, ves trud poletnih mesecev je bil v pičli pol ure uničen.

Pohorje

Ono sredo je besnela nevihta nad vzhodnimi obronki Pohorja. Četrť ure je padala suha toča, robata in debela, kot oreh. V Zgor. Tinju, Smrečnj, Bojtinah, Ošlju, Zg. Prebukovju, Smartnu na Pohorju, v Kalšah in Frajhajmu ter v Kovačevi vasi je povzročila katastrofalno škodo. Pridelek rži, pšenice, ovsa, ječmena (ljudje na teh višinah še niso želi) ter koruze je uničen z redkimi izjemami 70 do 100 odstotkov. Tudi pridelek sadja, krompirja in zelenjave je skoraj uničen. Občutno so trpeli tudi vinogradi nižje ležečih predelov navedenih krajev. Ljudem bo primanjkovalo živeža, pa so vsi obupani.

Sotelska dolina

Sotelska dolina je doživela te dni nesrečo, ki je najstarejši rod v teh krajih ne pomni. Dolina leži odrezana od vsakega prometa, le malo kdo zaide v te kraje po opravkih. Kdor pa jo

je letos obiskal, je strmel: toliko božjega blagoslova je kazala letošnja letina, da je bilo lepo gledati vse to razkošje po njivah, hmejskih nasadih, sadovnjakih in vinogradih. Zadnja tri leta so imeli slabo letino, tudi sadje ni obrodilo, vinogradi so odrekli, pa so letos s tem večjim upanjem zrlji v bodočnost.

Usodna nedelja jim je prinesla grozo. Nakočili so se črni oblaki, vihar z močnim nalivom je divjal po vsej dolini ter povzročil veliko škodo. Toda tudi to bi se še bilo preneslo, da ni bilo usodnega ponedeljka, dne 26. julija. Proti šestim zvečer je zatemnelo vse nebo in votlo grmenje je pretresalo ozračje. Ljudje po hišah so se prestrašeni stiskali. Naenkrat pa se je začelo neurje, ki ga bodo ljudje svoj živ dan pomnili. Vihar je potegnil, da so se rušila drevesa in je jecalo tramovje, ko da je sodni dan. Potem pa se je vsula toča, debela kot pest in v 15 minutah je uničila dobesedno vse. Pogled na polja in opustošene hibe je pretresujoč. Niti znamenja več, kaj je bilo posejano, gola zemlja in preplavljeni travniki, vsi zasuti s peskom in zemljo, da ne bo niti pesti otave nikjer. Vinogradi so videti kakor spomladi po obrezovanju, ker je grozdje in listje voda daleč splavila po kolovozih in travnikih.

Zgor. Poljskava

Tudi v tej občini je napravilo neurje ogromno škodo. Najhujše so menda prizadeti kraji Bukovec, Ogljenščak in Kočna v občini Zgor. Poljskava. Letina je stoodstotno zbita, vinogradi so uničeni za več let, prav tako tudi sadonosniki. Ljudje so v nekaj minutah postali tako rekoč be-rači. Silovito škodo je povzročil tudi potok Ogljenščak, ki je narastel v mogočen hudournik,

Vsaka slovenska hiša dopisuje na dopisnicah SV. CIRILA in METODA.
Na vsaki pošti samo Din 1.—

zabljal je polja in travnike ter odnesel drva, ki so jih imeli kmetje pripravljene za prodajo. Samo posestniku Mohorku je odnesla voda 80 kubičnih metrov drv.

Kamniški okraj

Grozno nedeljo, ko je dopoldne in prve ure popoldne pritiskala huda vročina, se je nad Vodiciami tja do Kamnika zgrnila huda nevihta, združena z močnim nalivom in točo. Lilo je, kakor da bi se bil nad Vodiciami in Komendo utrgal oblak. Med nevihto je silno treskalo. Kmalu, ko so se ljudje ob 14 zbrali k nauku in litanijam v župno vodiško cerkev, je začelo treskati in nastala je silna ploha. Med nalivom je treščilo v kozolec posestnika Jožeta Jeraja iz Vodice. Strela mu je užgala deset štantov, napolnjenih s pšenico. Padala je ko kokošje jajce debela toča, ki je v širini 1 km vse oklestila in uničila. Pokončani so bili mnogimi poljski pridelki, tako oves, ki je lepo dozoreval, fižol, koruza, pesa, krompir in tudi sadno drevje je mnogo trpelo pred točo. Od Vodice dalje se je nevihta vlekla proti Komendi, kjer je toča prav tako na poljskih pridelkih naredila ogromno škodo.

Novomeška okolica

Okrajno načelstvo v Novem mestu je dosej od vseh prizadetih občin zbralo podatke o povzročni škodi v okraju. Škoda se ne more točno oceniti, vendar pa je ugotovljeno, da so poleg 756 ha koruze, 405 ha ovsa, 139 ha prosa, 500 ha ajde, 673 ha vinogradov — po toči uničeni tudi vsi ostali poljski sadeži, in sicer 547 ha krompirja, 1017 ha detelje, 9,62 ha fižola, 11,75 ha zelene koruze, 120 ha pese, 223 ha korenja, 37,65 ha zelja ter vsi vrtni sadeži in vse strnišne detelje. Ogromna je tudi škoda na sadnem drevju, podrtih je nad 15 kozolcev, pobitih ogromno število šip in nad pol milijona strešne opeke. Deloma uničenih ali zelo poškodovanih je nad 60.000 jabolčnih, nad 20.000 hruškovih, nad 18.000 češpljevih in veliko število črešnjevih dreves, breskev in marelic. Uničeno je nad 6000 q jabolk, 980 q hrušk, 527 q češpelj, 44,5 q breskev, 1192 q orehov, ne všteti kostanj od 11.800 dreves v občini Smihel-Stopiče. Pričakovati je, da bo znašala podrobna ocena škod nad 10 milijonov dinarjev. Dolžina proge znaša približno 47,5 km, v širini povprečno 4,5 km, kar rstreza 213,72 km² ali 21.375 ha. To je dosej največji obseg nesreče po toči v eni nevihti in v novomeškem okraju, kar pominjajo najstarejši ljudje.

Zužemberški okraj

Zadnje neurje je zavzelo naravnost ogromen obseg. Na dolgi črti ki se je začela v Dobrepoljih v kočevskem okraju preko Suhe Krajine v Zagradec in ob reki Krki na Zužemberk, Dvor, Ajdovec in dalje preko občine Smihel—Stopiče prav do Gorjancev, je padala do četrtil kilograma težka toča, ki je poljske pridelke sesekala in dobesedno zbila v tla tako temeljito, da je videti ta pokrajina, kakor bi bila v pozni jeseni, ko drevje že zgubi listje in so s polja pospravljeni poljski pridelki. Celo neurje je imelo na Dolenjskem tri središča: v Dobrepoljih, v Zužemberku in v Smihelu pri Novem mestu. Nevihta nad dolino Krke je po vsej priliki nastala tako, da sta se nad dolino srečali dve zračni struji. Ljudje so okrog 6 zvečer s strahom opazili, kako se na jugozahodu in na severozahodu kopičijo z velikansko naglico črni oblaki. V sunkih je zdaj pa zdaj zapihala ledena sapa od jugovzhoda, kot posledica nevihte, ki je v Dobre-

poljah opravila svoje uničevalno delo. V nekaj minutah je prevladal sever. Oblaki od obeh strani so se združili v temno črno steno, polno bliskov in strel. Strašen vihar je zatulil. Še nekaj trenutkov — in vrla se je ploha, ki se je takoj spremenila v strašno točo. Vihar je bil tako močan, da je samo v najbližji okolici Zužemberka podri nad 15 z žitom obloženih kozolcev in ruval močno sadno drevje s koreninami iz tal. Toča, debela kot kurja jajca, je šla po viharju kar vodoravno. Vse šipe na zahodni strani hiš so zdrobljene. Mnogo opeke je poškodovane vsi toče in viharja. Udarci toče so poškodovali strehe, tako, da je marsikje okrušen omet do golenja zidu. Na lesenih stavbah je janiča pri janiči, znaki udarcev od toče. Mlado drevje je na strani, ki je bila obrnjena proti nevihti, obeljeno in sesekano do belega lesa. Okrog četrte ure je trajal ta pekel, nakar je zopet posijalo sonce.

Lahko si mislimo, kakšno razdejavanje je toča napravila po poljih. Lepo so kazala ta borna dolenjska polja, edini up ubogega kmeta, ki se po teh revnih krajih od zore do mraka peha za ljubim kruhom in ga komaj v najboljši letini pidelala toliko, da mu ni treba stradati. Sedaj je uničeno vse! Pšenico in ječmen je toča oslatila v kozolcih, izbilo zrnje pa je naliv odnesel neznanu kam. Mlado ajdo, ki je pravkar s širokimi peresi prekrila njive, so ponovno zasejali. Up dolenjskega kmeta je koruza. Če ta ne obrodi, je kmet lačen. Zganec in močnik sta »stebra« dolenjskega kmeta. In letos konet ne bo pridelal enega štoka. Kjer je pred dnevi šumela do dva metra visoka koruza, štrle danes iz zemlje ped visoki peclji, da komaj spoznaš, kaj je raslo na njivi. In tako je z vsemi pridelki. Korenje in pesa in druga svinjska krma je uničena tako, da ni dobiti peresca krme za svinje. Še detelje in otave ne bo treba kositi. In to je v stiski še najhujše. Edini dohodek ima dolenjski kmet od tega, da na jesen proda nekaj izpitanih prašičev ali telet. Sedaj niti tega ne bo. Prašiče in živino prodaja. Kakšne so cene v takih primerih, si lahko mislimo.

Dobrepoljska kotlina

Nesrečnega 26. julija so Dobrepoljci delali na polju in niti sh tili niso, kakšno silno neurje se pripravlja nad dolino... Nepričakovano so se zbrali oblaki in prihrumela je huda ura z vso grozo in strahoto, s katero je zadnja dva meseca prizanašala tem vasem. Okrog 5. so se začeli zbirati oblaki od Turjaka proti Zdenski vasi in proti Vidmu. Nebo se je v nekaj trenutkih zagrnilo v neprodorne oblake in zdelo se je, kot da je dolina odrezana od sveta. Dobrepoljci se še niso zavedli, da bo huda ura, ko je že strahovito zagrnemo izza hribočka Sv. Antona in nekaj strahovitih bliskov je presekal obzorje. Sledil je grom in tresk in ta hip se je vsula 20 do 30 dkg težka toča. Oblaki so nizko viseli nad zemljo, niti 150 m niso bili oddaljeni. Ponekod se je vtipala toča tako gosto, da je v hipu pobelila zemljo. Blisk je švigal za bliskom. Kar prehitovali so se. Bliskom je sledilo treskanje, ki je pretresalo ozračje. Završalo je nad dolino je zagrmel vihar s ploho. Odprle so se vse zatvornice in vliho se je kakor iz škafa. Vsa polja in pašniki so bili v hipu pod vodo. Kakor da bi se voda dvignila iz tal, ali da bi vdrla iz kraških kotanj. Preko njiv in cest je drla po vetru gnana voda in vdiral v stanovanja. Vihar je divjal s strašno silo, metal s treh opeko, ki je kakor toča padala na tla. Skozi preisknjane strehe je toča tolkla po stropih in voda je drla v kuhinje in sobe. Kakor z drobnimi palicami se je vihar igral z debelimi drevesi. Upogibal je, tresel ter ruval, kle-

Slovenska katoliška družina kupuje in uporablja dopisnice sv. Cirila in Metoda. Na vsaki pošti samo Din 1.—.

stil nedrži o sadje. Od severozahodne strani je udarila še bolj debela toča. Toča se je strjevala v debele kepe in bila po oknih, da so se šipe zvenkale drobite. Voda je drla v hiše in strahobe. Vse je preplavila in do vrha napolnila kleti s blatom in kamenjem, ki ga je pobrala na polju, cestah in vrtovih ter ga privrnila s seboj.

Po silnem viharju se je žele opazilo njegovo strašno divjanje na polju. Proso je bilo popolnoma zbito v zemljo, o ajdi, ki je komaj pogledala iz zemlje, pa ni bilo ne duha ne sluha. Zemlja Dobrepoljčanov je izgledala, kot da je ne bi spomladali sploh posejali. Toča je tolkla in klestila po koruzi, ki je pričela zoreti in v njivah se še danes vidijo vdolbina v dolbini. Od koruze pa ni ostalo drugega kot polomljena stebela brez listov. Hudourniki, ki so drveli po dolini, so odnašali zemljo in odkopavali krompir. Njive so danes prazne, kakor bi ostale od spomladi neobdelane. Na njih pa je kamenje in mastna žuvalica.

Ko je zadivjal vihar, ko so bliski klali nebo in se je vsula toča, so ljudje, ki so se mudili na polju spoznali, da je prišla huda ura. Bežati so začeli domov. Pritekli so vsi obtočeni in otekli od debele toče, le sestrici Slavka in Tončka Zrnčevi in Zdenske vasi štev. dve sta bili v stiski. Zoju je toča začela obdelavati, sta začeli teči proti domu. Večkrat sta se onemogli zgrudili med potjo, a se zopet pobrali in bežali. Tončka je pod udarci toče obležala vsa onemogla in brez zavesti. Sestra Anica, ki je gledala iz grmovja, je naglo priskočila na pomoč ter jo prinesla domov. Slavka pa je bežala dalje in se onemogla privlekla do posestnika in gostilničarja Tiselja, nakar se je pred vrati zgrudila na tla. Tislovi so jo prinesli v hišo in jo položili na posteljo. Obe sestri sta ležali onemogli in polni otekline. Tisti, ki so stali ob posteljah, so z grozo uvideli, da sta dekleti v zadnjih zdihujajih. Prinesli so po stari navadi svečo, jo prižgali in molili ter prosili k Bogu, da bi obema revicama, kakor tudi Dobrepoljcem, prizanesel in pomagal v tej strašni uri. Pa je bila sila življenja v obeh deklicah močnejša. Prva se je na večer zbudila Tončka in začudena vprašala ljudi, kaj se je zgodilo. Slavka pa je prišla k sebi šele danes zjutraj in spregovorila par besed. Danes je še vsa Zrnčeva družina zbrana in z grozo govori o trenutkih, ki so bili polne strahote. Kaj takega do danes še niso doživeli.

Poziv

Kmečke zveze

Na svoji seji dne 30. julija je Kmečka zveza obravnavala tudi vprašanje, kako pomagati kmečkemu ljudstvu po okrajih, ki so bili letos tako katastrofalno prizadeti po vremenskih nesrečah. — Odbor je sklenil, da je najnujno potrebno začeti velikopotezno akcijo za nabiranje po onih krajih in občinah, ki jih ustrašila ta zaseda. Kako se naj ta akcija izvede, bo odbor Kmečke zveze objavil v časopisu in okrožnicah. Pomagajmo v dejanju svojim nesrečnim stanovskim tovarišem!

Glavni odbor Kmečke zveze.

V vsako hišo Domoljubal

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALE

Uprava »Domoljuba« v Ljubljani mi je kot redni naročnici tega lista izplačala znesek 1000 dinarjev takoj, ko je prejela poročilo, da mi je v noči, 16. julija, letos, pogorela stanovanjska hiša z gospodarskim poslojcem vred.

Za tako izdatno in naglo pomoč se tem potom javno zahvaljujem in obljubljam, da bom po svoji moči list vsakomur priporočala.

V Sodražici, 1. avgusta 1937.

Pavla Vesel, l. r.

ZAHVALA.

Albert Kovačič, posestnik v Zelimljem št. 1, pošta Studenec-Ig pri Ljubljani, se s tem najlepše zahvaljujem za 1000 din podpore, ker mi je požar v noči med 14. in 15. julijem uničil vse lesene dele moje stanovanjske hiše ter pohištvo.

V Zelimljem, 31. julija 1937.

Kovačič Albert, l. r.

OSEBNE VESTI

d Knez-namestnik Pavle se je vrnil po kratkem bivanju v Belgradu zopet na Brdo pri Kranju, kjer je bil te dni na obisku tudi rumunski kralj Karol.

d 80 letnico svojega življenja je obhajala pretekle dni Ana Zorenč, mati župana in člana banskega sveta.

d Za škofijskega duhovnega svetnika je imenovan zlatomašnik g. Andrej Cesenj.

d Dr. Hubad, zobni zdravnik, škofja Loka, ne ordinira od 6. avgusta do 21. avgusta 1937.

DOMAČE NOVICE

d Zelo lepo je uspel prosvetni tabor, ki je bil v nedeljo, 1. avgusta, v Cerknici. Tisoči in tisoči so izpovedovali svojo vero v slovenstvo in katolištvo. Tako pri dopoldanskem slavju, kakor pri popoldanski telovadbi je bil navzoč tudi minister dr. Krek, ki je poleg drugih govornikov povzel besedo in ob burnem pritrjevanju tolmačil slovenstvo in pravo jugoslovenstvo.

d Veliko obrtniško razstavo je otvoril minulo nedeljo ban dr. Natlačen v št. Vidu nad Ljubljano. Gospod ban je imel lep nagovor o

veliki pomembnosti in neizmerni vrednosti dela. »Prav je in umestno«, je rekel gospod ban, »če ob tej priliki poudarim, da vodi k pravemu in trajnemu blagostanju edinole pridno in smotreno delo ter varčno in trezno življenje. Nemogoč je tak družabni red, da bi nič ne delali, pa udobno živeli. Nevaren ljudski zapeljivec pa je tudi tisti, ki uči, da je mogoče doseči gospodarsko blagostanje brez trdega smotrenega dela. To so resnice, pred katerimi si ne smemo nikdar zakrivati oči in ki se jih moramo trajno zavedati.« — Pošteni in vrli šentiviški mojstri zaslužijo resnično pozornost vse naše javnosti in kupujočega občinstva. Bog daj srečo!

d Obrtno razstavo so otvorili 1. avgusta tudi v Celju. Otvoril jo je z lepim nagovorom mestni župan g. Mihelčič.

d Draga modra galica. Zaradi pomanjkanja modre galice jo plačujejo v Srbiji po 8 do 10 din za kg. Srbski kmetje so se zato pritožili na ministrstvo. Ker ima tvornica »Zorka« v Subotici v zalogi 25 vagonov modre galice, je sedaj kmetijsko ministrstvo odredilo, da mora tvornica prodajati modro galico po 6 din za kg, in sicer franko katerakoli postaja v Srbiji.

d Če bi vsi tako pridno vračali. Oni dan je imel sejo izvršilni odbor Privilegirane agrarne banse v Belgradu. Na seji so ugotovili, da so kmečki dolžniki na račun prvega obroka odplačevanja doslej vplačali 65.220.000 din, in sicer je plačalo: 123.000 dolžnikov na področju centrale v Belgradu 37 milijonov 169.000 din, 62.000 dolžnikov na področju podružnice v Zagrebu 12.858.000 din, 30.000 dolžnikov na področju podružnice v Ljubljani 12 milijonov 178.000 din, 27.000 dolžnikov na področju podružnice v Sarajevu 2.989.000 din.

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavi vzemite jutraj na teče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

Krasne ilustrirane dopisnice sv. Cirila in Metoda najcenejše dopisovanje za vsakogar. Na vsaki pošti samo Din 1⁻.

d Sklicanje kmetijskih zbornic iskreno pozdravlja tudi glasilo slovenskih trgovcev. Poziva na vzajemno delo vseh gospodarskih ustanov pri zahtevi po železniški zvezi z morjem, pri preure-

ditvi ljubljanskega kolodvora, pri olajšanju davčnih bremen, pri borbi za uveljavljenje pravice naše slovenske pokrajine in nadaljuje: »Pa še drug način bo mogoče načelo skupnega delovanja gospodarskih stanov uveljaviti nad vse uspešno. Kmetovalec je danes v prvi vrsti interresiran na tem, da se njegovi izdelki čim bolj svobodno izvažajo, ker le z izvozom raste njih cena. Tudi tu bo lahko dosegljivo sodelovanje z drugimi gospodarskimi stanov, sodelovanje med kmetovalci in našimi industrijalci, ki potrebujejo domače kmetovalčeve surovine.«

d Kritika »Trgovskega lista«. Na sestanku, ki je bil namenjen dobri rešitvi ljubljanskega kolodvorskega vprašanja, je predsednik Trgovske zbornice ugotovil tudi sledeče: »Ljubljanska železniška direkcija je najbolj dobičkahosna in

Prejeli smo:

Poskuse s »PEKK« in »GSAN« sem delal pri svinjah, rogati živini, psah in mačkah. Najbolj očitni uspeh sem dosegel pri rahitičnih svinjah. Ugotovil sem, da ob dodatku »PEKK-a« in »GSAN-a« vsaka domača žival uživa kakršnokoli krmo, tudi tako, ki je sicer ni hotela uživati. Šef-veterinar A. Gabor, Petrovgrad.

Navodila daje zastoj:

»KAŠTEL« d. d., Zagreb 6, poštini predal 50

se z njenimi dohodki plačujejo primanjkljaji drugod. Kljub tem velikim dohodkom železnic v Sloveniji pa se Slovenija od železniške uprave stalno zapostavlja. To se vidi pri gradnji novih železnic, pri uvedbi motornih vlakov, pri nameščanju delavstva, saj je bilo pred kratkim odpuščenih 2000 delavcev. Tudi ne popravljajo se v Sloveniji železnice tako, kakor bi se morale, da so ponekod pragi že čisto prepereli. Nujno potrebo premetitve ljubljanskega kolodvora zahteva pa tudi veliki tranzitni promet v Sloveniji. Po deželi gre glas, da se namerava to dejstvo uničiti s tem, da bi se z znižanjem prevoznin umetno prisilil tranzitni promet, da bi šel mimo Ljubljane po drugih progah. Take nezaslišaniosti pač ne bomo trpeli. Pol milijarde din daje Slovenija na leto več kakor pa prejema. Ogromne vsote je na ta način plačala majhna Slovenija. A kljub temu se ne da Sloveniji niti del tega, kar ji pripada.«

d Bojevnik! Vsakoletno bojvniško slovesnost na Brezjah, ki je bila običajno na praznik Marijinega Vnebovzetja, bomo letos združili z velikim bojvniškim praznikom 29. avgusta, ko bomo položili temeljni kamen za grob neznanega slovenskega vojaka. Zato prosimo vse bojvniške, da sma-

Pogled na uničena polja pri Šmihelu pri Novem mestu.

traja letos kot tabor na Brezjah samo 29. avgust in naj se za ta veliki dan dobro pripravijo. Natančen spored bomo objavili pravočasno. — Zveza bojevnikov.

d Tudi s Hrvatskega poročajo o silni škodi, ki jo je povzročila zadnja nevihta.

d Pravilnik o plačevanju doklad za kmetijske zbornice je odobrilo finančno ministrstvo. Doklade bodo menda pobirale občine.

d Nad previsokimi cenami sadja se pritožuje v Zagrebu. Dočim veljajo v Beogradu jabolka po 2.50, češnje po 1 din in hruške po 2 do 4 din, se v Zagrebu ne dobi hrušk izpod 6 din. Počeg tega je še sadje v Zagrebu slabše kakovosti. — Kako pa je pri nas v Ljubljani v tem pogledu?

d Zločini pobeglih kaznjencev. Tri ljudi so v oni noči ubili razbojniki, ki so pobegnili iz kaznilnice v Sremski Mitrovici. — Iz Rume, kjer so vdrli v stanovanje nekega trgovca in pri tem ustrelili služkinjo, ki jih je zalotila, so odšli v vas Mihaljevce pri Zemunu. Tam so iz osvete ubili kmeta Dimitrija Jovanovića. Še isto noč so prišli v vas Kypinovo in poklicali na okno Bosiljko Budinič. Čim se je žena pokazala na okno, so jo ustrelili. Nato so pobegnili proti Savi in ubili ribiča Matija Vrsta, mu potem ukradli čoln in se prepeljali preko Save.

d Pravilnik o cepljenju živine je izdal minister za kmetijstvo. Pravilnik predpisuje tudi sredstva za cepljenje. V veljavo stopi takoj.

d Prvi znaki vrašajočega zaupanja. Hranilnica mestne občine v Brezicah je sestavila že drugi izplačilni načrt, ki predvideva počenši z dne 1. avgusta 1937 naslednja izplačila: 1. Vloge do 1000 dinarjev so popolnoma proste, 2. pri vlogah od 1001 do 3000 din so proste triletno obresti, od 3001 do 5000 din dveletne obresti, od 5001 do 10.000 din ena in polletne obresti, od 10.001 do 30 tisoč din tričetrtletne obresti, nad 30.001 din pa polletne obresti. Oproščene in nedvignjene vloge se smatrajo kot nove vloge in so vedno razpoložljive. Zavod ima novih vlog že nad 1.600.000 din, kar je razveseljav znak vrašajočega se zaupanja.

d Število obrtnikov v savski banovini. Kar 19.494 obrtnikov je sedaj v savski banovini. Pri teh mojstrih je pa uslužbenih 12.446 pomočnikov in 8.527 vajencev. Zanimi-

Minimalne mezde v naši banovini

V »Službenem listu« od 1. avgusta t. l. je priobčena uredba banske uprave, s katero so določene minimalne mezde na ozemlju dravske banovine. Minimalne mezde nekvalificiranih delavcev in delavk znašajo na uro v dinarjih: za delavce v starosti nad 18 let v industriji ne glede na kraj ter v trgovini in obrti v krajih z nad 5000 prebivalci za stroko a) 3 din, za stroko b) 2.75 din in za stroko c) 2.50 din. V trgovini in obrti v krajih s pod 5000 prebivalci pa so odgovarjajoče mezde za omenjene tri stroke 2.75, 2.50 in 2.25 din. Za delavce in delavke v starosti pod 18 let so minimalne mezde določene brez ozira na velikost krajev za industrijo, trgovino in obrt enako na 2.50, 2.25 in 2 din za posamezne stroke.

vo je, da število mojstrov in pomočnikov narasča, obenem pa pada število vajencev. Samo v Zagrebu je 5300 mojstrov, 5700 pomočnikov in 3300 vajencev.

d Mestove popravljaja. V času od 2. do vključno 7. avgusta bo promet zaradi popravila in pleskanja dveh mostov na progi Motnik—Kamnik za težke tovrne avtomobile in vozove zaprt.

VINA vseh vrst kupite najugodnejše pri
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

d Proti tistim, ki ne prijavijo ebrti. Stražnika za zasledovanje obrtnikov, ki izvršujejo obrt, ne da bi jo prijavili, je nastavila občina v Karlovcu. Stražnik bo pregledoval vse delavnice in ugotavljal, kdo in kje ima nedovoljeno obrt. Mesto se je na ta način oddolžilo obrtniškiemu združenju, ki se samo ne more učinkovito boriti proti šušmarjem, katerih število je iz leta v leto narasčalo in povzročalo obrtnikom mnogo neprilik.

d Varujte planinske cvetje! Vodja patrolne žand. podnarodnik Savar Mato in žand. kaplar Bartol Anton sta se skrila v skale Begunjske ter pričakovala v zasedi turiste, ki so imeli skrite v nahrbtnikih in drugje cele šope planik ter drugega zaščitene planin-

Uredba točno navzja posamezne stroke, tako da je mogoče za vsako stroko ugotoviti, v kateri razred minimalne mezde spada.

Nasproti načrtu so spremenjene minimalne mezde v strokah; izdelovanje pletenin na netovarniški način, izdelovanje kopit in podpetnikov, struženje lesa in izdelovanje lesenih galanterijskih predmetov, upogojenega pohištva, ležalnih in vrtnih stolov, ne glede po načrtu avrščene v b) in c) mezdi razred. Po odredbi, ki je stopila v veljavo, pa je za te stroke določena mezda posebej, in sicer brez ozira na kraj obratovanja. Minimalna mezda znaša za delavce in delavke v starosti nad 18 let 2 din, za mlajše pa 1.80 din na uro.

skega cvetja. Vsakega turista sta natančno pregledala ter našla planike s koreninami in brez njih v takih količinah, da, če se bo vršilo tako ropanje planinskega cvetja še nadalje, bo poznano planinsko cvetje iz Begunjske uničeno. Ovađenih je bilo 25 turistov, ki so bili skoraj vsi večinoma iz Tržiča. Vsi ovađeni bodo kaznovani po zakonu o zaščiti planinskega cvetja. Opozarjajo se turisti, da čuvajo planinsko cvetje, ki krasi naše prelepe planine.

d Zelo počasi gre, gre pa vendarle. Te dni se je mudil v Ljubljani ravnatelj (guverner) Narodne banke dr. Račosavljevič v spremstvu svojega prvega namestnika dr. Ivana Belina. Oba višja uradnika Narodne banke sta se v Ljubljano pripeljala iz Zagreba, kjer sta se razgovarjala s predstavniki bank o ozdravitvi hranilnic in drugih denarnih zavodov. Tudi v Ljubljani sta imela enak namen. Najprej sta obiskala ljubljansko podružnico Narodne banke in pregledala poslovanje. Potem sta stopila v stike s predstavniki slovenskih denarnih zavodov in se z njimi razgovarjala o ureditvi razmer v našem denarstvu.

d In je šel in se je obesil. V vasi Sračinci pri Ivancu nekje na jugu, se je te dni obesil kmet Mato Miholjec. Bil je znan pijanec in zapravilivec. Pred tedaj je Miholjec zažgal svojo hišo, da bi prišel do zavarovalnice. Kasneje je prodal vso svojo zemljo, denar pa do zadnjega beliča zapil, ker se mu ni posrečilo pobegniti na Madžarsko. Ko je ostal brez vsega in so se mu vsi načrti izjalovili, je šel in se obesil.

d Razbojniki v žandarskih oblekah, ki so plenili v Podravini in ki so prišli baje s Štajerske, so bili od orožnikov in kmetov obkoljeni blizu Koprivnice ter aretirani.

d Pri motajah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgaši, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na teče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ost. cov. 8. br. sestava.

d Zeleničar v Sloveniji in drugod v državi. »Slovenijac« piše to-le: Upoštevaljoc naše današnje razmere je potrebno zaposliti

Poslanec Mravlje o konkordatu

Pred petomajskimi volitvami je takratni kandidat in sedanjí poslanec g. Milan Mravlje poslal nekemu županu v svojem volivnem okraju naslednje pismo, ki jasno kaže, kakšna navodila je dal Bogoljub Jevtič kandidatom za poslanske mandate glede vprašanja konkordata. Pismo se glasi: Ljubljana, dne 10. aprila 1935.

Gospod župan!

Vsek dan se pripravljam, da Vas obiščem v Višnjogori, pa pride vedno kaka deputacija, s katero moram na banovino in tako se obisk mora odložiti. Rad bi se namreč s Vami usmeno pogovoril še o marsičem, vesed tega tudi odlašam s pisanjem.

Upam, da mi bo jutri vendarle mogete priti v Višnjogoro. Kar se tiče izjav, ki jih šelite od mene, Vam jih bom rad dal nile radi volitev, temveč iz globokega prepričanja. Saj sem bil tedaj, ko so sbrali podpise v parlamentu za ločitev cerkve od države in izgon Jesuitov iz Jugoslavije med omenj poslanci iz Dravske banovine, ki sem tak podpis odločno zavrnil. Z menoj vred je isto storil tudi tov. Koman. Da stojimo vsi predstavi dveh SKS na stališču pozitivnega krščanstva, je znano tako presv. nadškofu dr. Jevtiču, kakor tudi sedanjemu škofu dr. Rožmanu. Mi smo obe-

ma cerkvenima knezoma to našo izpoved osebno sporočili potom deputacija našega svoječasnega vodstva in zelo so bili v vodstvu dveh SKS gg. dekani in kapniki. To je vsem in vsakomur znano. Ti gg. so ravno bili v vodstvu stranke zato, da so dajali direktive, kako stališče naj zavzame SKS do cerkve. Oni so korigirali vsak korak, ki ni bil v skladu s vero ali cerkvi. Dosledno temu našemu pozitivnemu krščanstvu, s katerim priznamo, da je cerkev največja moralna sila v našem narodu, je jasno, da želimo in da bomo tudi delali iskreno in pošteno na čimboljših odnosnih med Jugoslavijo in Vatikanom, kar bo omogočeno s konkordatom, ki ga pripravlja vlada g. Bogoljuba Jevtiča. Cimpreje bo ta konkordat prodložen narodni skupščini, tem ljubše nam bo in jaz kakor tudi vsi moji politični prijatelji bomo sanj glasovali. To moje stališče povejte vsem in vsakomur, kdorkoli bi dvomil v iskrenost našega verskega prepričanja.

Prav lepo Vas pozdravlja in se priporoča: Milan Mravlje, lr.

Tako je mislil g. poslanec Mravlje o konkordatu pred dobrima dvema letoma, ko je bil še »na vladici, danes, ko je v opoziciji, pa je glasoval proti istemu konkordatu.

v območju ljubljanskega ravnateljstva okoli 2000 uslužbencev več, da se doseže Slovaku primerna zaposlitev osebja. Celotni stalež pri ravnateljstvu se mora povečati od 9600 na okoli 11.300 uslužbencev. Vsekakor bi imelo to za železniško upravo za okoli 40 milij. din več izdatkov na leto. Ali tudi to je mogoče, ker so železnice ljubljanskega ravnateljstva visoko dobičkanosne. Dohodki železnice v območju našega ravnateljstva znašajo na uslužbenca 41.900 din, v območju belgrajskega pa le 27.200. Iskoriščenost osebja v našem ravnateljstvu pa bi bila še vedno najmočnejša v vsaj državi, saj spada pri nas na enega uslužbenca 11.076 potnikov, pri belgrajskem ravnateljstvu pa le 471. Približali bi se s tem tudi načelu enakosti obremenitve uslužbencev na področju vse države. Z zaposlitvijo okoli 3000 novih uslužbencev bi se znatno omilila tudi brezposelna sita. — Vsi napori železničarjev, da bi se stvari popravile, pa so bili dosedaj brezuspešni. Ostali najbrž tudi bodo, če ne pride do osnovne preureditve države in če Slovenci ne bomo upravljali sami svojih zadev.

d Policijo hočeje motorizirati. Varnostna služba v Zagrebu in okolici zahteva veliko gibčnost in urnost policije. Te dni je policija dobila tri avtomobile za prepeljavanje stražnikov, 6 motornih koles s prikolicami, dve motorni kolesi pa brez prikolice. Tako ima sedaj zagrebška policija 9 avtomobilov za prevažanje stražnikov in 10 motornih koles. Obenem se preurejuje tudi lastna telefonska centrala, ki bo stala 1 milijon din. Vse policijsko moštvo šteje sedaj 840 mož in 24 častnikov.

d Cerkev v spomin Stjepana Radića so postavili kmetje v Martinčaku pri Karlovcu. Zidali so jo kar sami pod nadzorstvom inženirja-domačina. Ko bo cerkev posvečena, bodo kmetje priredili tudi velike hrvatske svečanosti.

d Belometalija nadlega. Beli metalji so preplavili polja in vrtove okrog Dugega sela pri Karlovcu. Kmetje sploh ne pomnijo tolikih množic metaljev, ki ležejo v zelje jačeca, iz katerih potem prilazejo gosenice. Te gosenice izgrizejo vse zelje do rober. Kmetje so začeli nadlego preganjati s tem, da sipljejo na seje pepel.

d Sprejem v podčastniške šole. Artilerijska podčastniška šola v Cupriji, Inžinierska podčastniška šola v Mariboru, starost od 18 do 21 let, Pomorsko vazduhoplovna, starost od 18 do 20 let, Vazduhoplovna podčastniška v Novem Sadu, starost od 17 do 21 let, Strojna mornariška od 15 let pol do 18 let pol, Strokovna mornarska, starost od 18 do 20 let, in Vojnogodbeni v Vrhu, starost od 14 do 16 let. Pogodbeni se dobijo pri Per Francu, kapetanu v Jasnici, Ljubljana, Maistrova ulica 14. - Priložiti kolek ali znamko za 6 Dina za odgovor.

d Beseda na mesta. V »Slovenec« štimate: Na Blokah živi med pošitnicami že nekaj let precej dijakov iz ljubljanskih in drugih srednjih šol, ki pridejo k nam jadrat. Koristen šport je brezmotorno jadralstvo, ker zahteva izdatnega gibanja na svežem bloškem zraku ter nauči dijake odločnosti, samostojnosti in neustrašenosti, in tudi lep šport, ker nudi jadralcu prijeten učinek, ko se z aparatom dvigne nad lepo bloško planoto. Telesno se dijaki okrepe ter si utrdijo zdravje, ki jim je med šolskim letom nujno potrebno. Kljub temu pa, da je jadralstvo dobra šola samostojnosti, so jadralci kaj malo samostojni. V

Pred noge Vam položim
najboljše, kar imam:
»Eucerit«

Eucerit je krepilno sredstvo za kožo, ki zvišuje njeno naravno odpornost. Samo Nivea vsebuje Eucerit in zato ne morete dobiti ničesar, kar bi bilo »enako dobro« ali »bolje«. — Nivea zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin in daje Vaši koži hitro lepo rjavo barvo.

nedeljo namreč, ko pride čas za službo božjo, grede prav tako jadrat in nobenemu ne pride na misel, da bi opravil svojo nedeljsko dolžnost. Tri ali štiri leta hodijo na Bloke, pa smo v vsem tem času opazili le enega ali dva enkrat v cerkvi, drugi jo še pogledat ne pridejo, čeprav stanujejo dva meseca pet minut od nje. Ali starši vedo za to, ne vemo, vemo pa, da bi bilo lepo, če bi trideset do štrideset dijakov šlo v nedeljo k sveti maši in ne bi motili s jadranjem med mašo še drugih, ki jih gledajo. Letos bo prišlo več dijakov kot običajno na Bloke jadrat in upamo, da bo v njihovem dnevnem redu tudi nedeljska sveta maša.

d Koroški Slovenci so nas obiskali. Te dni sta dospeli s Koroškega dve skupini naših vrlih Slovencev izza Karavank. Prva skupina je štela 37 izletnikov ter jo je vodil župnik g. Jože Pollak iz St. Lipca, druga skupina pa je štela 19 izletnikov iz Dobri vasi. Koroški Slovenci so se nato poklonili Materi božji na Brezjah, končno pa so obiskali Ljubljano ter si ogledali njene znamenitosti. Sprejeti so bili v ožjem prijateljskem krogu, ki se ga navdušili s svojimi krasnimi narodnimi pesmimi. Končno so obiskali pokopališče, kjer so se poklonili spomenu tam počivaljnih dr. Jegliča, dr. Kreka, koroškega slovenskega šupana Kobentarja ter drugih naših narodnih voditeljev.

d Ne brijte norcev pri kopanju! Grda razvada med kopalec je »tunkanje sokopalca pod vodo. Večkrat se konča to s smrtjo, če dotični služaj ne zna dobro plavati, kakor kaže naslednji žalostni primer iz Ruperč. V Pesnici se je kopala na Lipušovem travniku v Ruperčah pri Sv. Marjeti ob Pesnici mladina. Med kopalec sta bila tudi 14 letni Feliks Lipušek ter 15 letni Mavrič Miroslav. Pesnica je na dotičnem mestu globoka do tri metre, pa si Lipušek, ki ni znal plavati, ni upal dalje od brega v vodo. Mavrič, ki je videl, kako se Lipušek boji vode, ga je naglo

prijel za ramena ter ga potegnil za seboj v globino, kjer ga je potopil pod vodo. Mavrič je razigrano splaval k bregu. Češ, »poštene sem ga potunkal, toda kmalu se je prestrašil, ko je videl, da se Lipušek bori s smrtjo. Skušal ga je rešiti z vejo, katero mu je molil nad vodo, toda Lipušek ni imel več toliko moči, da bi se oprjel, ter je izgubil pod gladino. Šele pozneje so odrasli spravili vtopljenca iz globokega tolmuna na breg. Mavrič je iz strahu pred posledicami pobegnil.

d Za pravoslavnega svetnika hočeje prglasiti umrlega srbskega patrijarha Varnava. Vsa časopisja tako poročajo. V zvezi s to vestjo je zanimiva izjava pokojnega patrijarha Varnava, ki jo je podal, kot poročajo belgrajska »Politik« z dne 26. julija 1937, ob priliki posvetitve pravoslavne cerkve v Celju. Patrijarh Varnava je rekel: »Vsaka vera je dobra in koristna, a nad vsemi je narod.«

d Slovenski letalec Križaj, ki je pred leti pobegnil z letalom iz Italije v Jugoslavijo, se je boril kot letalec v vrstah madridske vlade proti četam generala Franca. Njegovo letalo je bilo zadeto od protiletalskega topa, a se je sam s padalom ročil. Sedaj je bil zamenjan za letalca, ki je bil ujet od republikanskih čet. Križaj se v kratkem vrne v Slovenijo.

d Jabolka izvažajo. Iz okolice Subotice so začeli na debelo izvažati jabolka v Avstrijo in Nemčijo. Do nedavnega je bilo temu okraju prepovedano izvažati jabolka, ker se je tam pojavila ščitasta uš in unkevala sadež. Proti tej nadlegi so se borili sadjerejel s posebnim škropljenjem. Imeli so uspeh in ohranili sadje. Jabolka, ki so lepa in pazljivo obrana, prodajajo na debelo po 8.5 din za kilogram. Zadnje dni so iz Subotice odposlali okrog 100 vagonov v tujino.

d Zgodba o prilepljenem nosu. Nov nos so v Zagrebu zdravniki naredili Jovan Veljači iz Moštancev pri Petrinji. Se kot mladega dečka ga je napadla huda bolezen — rač

na obrazu. Bolezen mu je uničevala lice in nos. Fanta je bolezen, ki se je vedno le slabšala, strahovito potrla. Odpadel mu je tudi nos. Začel je misliti na samomor. Nazadnje se je pa le odločil in šel k zdravniku dr. Bevcu v Zagreb. Ta ga je poslal naprej k profesorju dr. Šercerju. Šercer je Veljačo zdravil dve leti, nazadnje se mu je pa posrežilo, da je bolezen ne samo ustavil, temveč tudi preprečil. Fantu, ki je bil brez svojega nosa, je pa naredil drugega. Ker je šlo vse posrežilo, jo je Veljača že vesel odkuril domov s »prilepljenim nosom.

d Mati je ugrabila svoje hčer? Neznanci so te dni odpeljali 15 letno dekle iz Šmarja pri Toplicah. Pri kmetici Antoniji Polet je živelo že nekaj let dekle, ki je bilo nezakon-skaz hčerka Jane Zabukovnik, ki je bila dolga leta služkinja v Zagrebu. Ko je bila mala Jana stara šest let, jo je mati dala v rejo h kmetici Poletovi. Pred nekaj dnevi pa se je v vasi nenadno ustavil avtomobil, v katerem sta sedeli dve ženski in dva moška. Zvabili so dekle v bližino, nakar so jo odpeljali z avtomobilom neznanu kam. Poletova je za-devo takoj prijavila oblastem, ki sedaj iščejo ugrabljeno dekle. Verjetna je domneva, da je hčerko ugrabila mati sama, kajti tudi mater, ki je do nedavnega bivala še v Zagrebu, ne morejo najti.

d Mladeniči regrati! Oni, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve, skrajšanega roka službe, čimprej vstop v kader, odložitev službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. Pojasnila daje proti malenkostnemu plačilu koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v pok., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložiti kolek ali znamko za 6 Din.

d Jegličeva oporoka Slovincem je izšla v bakrotisku na kartonu v formatu 50x35 cm. Podoba obsega šest najbolj značilnih slik nadškofa dr. Jegliča s primernim besedilom iz govora, ki ga je imel v Celju dne 29. VI. Ta podoba je najlepši okras društvene dvorane, župnišča pa tudi vsake krščanske hiše. En izvod stane 3 Din, naroča se pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 7, Ljubljana. Prosimo, da kolikor mogoče osebno pridejo društva iskat podobo, ker je poštnina v zavitku draga (5 Din).

d Oddaja plemenskih petelinov in jarčic rjave štajerske pasme. Banska uprava bo jeseni oddajala kmetovalcem in drugim interesentom plemenske peteline in jarčice rjave štajerske pasme. Prijave zbirajo kmetijske organizacije in občine in jih nato skupno predložijo pristojnemu sreskemu načelstvu. Takoj pri naročilu mora naročnik plačati za vsakega petelina po 10 din in za vsako jarčico po 20 din. Podrobna navodila se dobijo pri sreskih in mestnih načelstvih.

d Gorica—Sv. gora—Trst: Romarska avto-izleta 14. do 16. in 18. do 20. avgusta. Prijavite se takoj za brezplačna pojasnila na naslov: »Družina božjega svetca, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

d Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izbornu urejuje funkcije črev.

Reg. no. 100, pol. in nar. sdr. E-br. 10485, m. 7. 23.

IZ DOMACE POLITIKE

d Za konkordat so glasovali naslednji slovenski poslanci JRZ: Karlo Gajšek, Mihael Brenčič, dr. Šemrov, Anton Kersnik, dr. Jure Koce, dr. Veble, dr. Klar, Rudolf Pevec in Benko. — Glasovanja so se vzdržali: inž. Zupančič (neopredeljen), dr. Lovrenčič (Delovni klub), doktor Novačan (Baričevičev klub). Dr. Novačan je bil zaradi tega, ker se je glasovanja o konkordatu vzdržal, izključen iz Baričevičevega kluba, ker je ta klub sklenil, da morajo poslanci glasovati proti konkordatu. — Proti konkordatu so glasovali vsi ostali slovenski poslanci JNS in Delovnega kluba.

d Zagrebška kmetijska zbornica je bila te dni sklicana na prvo sejo. Svetniki kmetijske zbornice so pa sklenili, da ne bodo izvrševali svojih poslov, kakor jih predpisuje uredba o kmetijskih zbornicah. Po tem sklepu se je kmetijska zbornica za savsko hanovino razšla.

d Predsednik vlade o borbi za konkordat. Predsednik vlade dr. Stojadinovič se je pripeljal te dni na Jadran na oddih. V Loznici je dr. Stojadinovič povedal tudi to-le: »Prav tako mi je drago, da sem, pa čeprav zato, da se odpočijem, obiskal naš divni Jadran in Primorje in mislim, da mi boste ta moj mali oddih odobrili tudi vi, kajti še nikoli tako kakor zadnje dni sem moral vzdržati izredno težko borbo. Bila je težka, ker se je bilo treba boriti proti dvema nevarnima nasprotnikoma, izmed katerih se eden imenuje zabloda, drugi strast. Velika zabloda je bila domneva, da bo sporazum s katoliško cerkvijo v čemerkoli oškodoval ali podrejal srbsko pravoslavno cerkev. Tega jaz ne bi dovolil, a tudi sploh ne bi bilo mogoče. Strast naših političnih nasprotnikov, zapeljanih po mržnji proti vladi, kateri imam čast predsedovati, pa je namenoma jačila to zablodo in hote spremenila sveči božji hram v zborovalnico za politične borbe. Storil sem vse, kar sem bil dolžan, da zaščitim cerkev pred temi dozdevnimi prijatelji, ki so ji te dni napravili veliko škodo. S svojimi prijatelji se bom še nadalje trudil, da bodo vse po zakonu priznane vere zaščitene, da nobena ne bo nad drugo, prav tako pa tudi, da nobena izmed njih ne bo nad državo. Država in cerkev, vsaka v svojem delokrogu, morata druga drugo podpirati in vzajemno izpopolnjevati. To bo vodilno načelo za moje delo. Med nami, jugo-

slovenskimi državljani, Srbi, Hrvati in Slovenci, mora biti iskreno in resnično spoštovano načelo: Brat je mio, koje vere bio. Ker je tako bomo lahko očuvali verski mir in duhovno edinstvo Jugoslavije. Kraljevina Jugoslavija, za katere ustvaritev je bilo darovanih toliko žrtev, danes to od nas nad vse odločno zahteva.«

d Nekaj kar levitarska »Delavska politika« ne bo povedala. V Mariboru je prišla na dan zanimiva zadeva, ki je povzročila med gradbenimi delavci hudo kri in silovito razburjenje. Tajnik mariborske podružnice »Saveza gradjevinskih radnikov«, ki je socialistična organizacija, gradbeni delavec Vinko Šerf je poneveril 12.000 din, ki jih je zbral od delavcev. Šerf je bil eden najvidnejših organizatorjev gradbenih delavcev, ki jih je spravljal v socialistično organizacijo. Postal je tajnik te organizacije ter je uradoval v Delavski zbornici. Pobiral je od skromnih med gradbenih delavcev prispevke, katere bi moral pošiljati centrali v Ljubljano. Vajenci so plačevali na teden v ta namen 2 din, navadni delavci 3 din in kvalificirani delavci 5 din — znaten znesek za človeka, čigar meza je tako nizka. Kot potrdilo je Šerf lepil delavcem v njihove članske izkaznice posebne markice. Nabranega denarja pa Šerf ni poslal centrali v Ljubljano, temveč ga je porabil za sebe. Gradil si je v Dobravi pri Teznu malo hišico, pa je rabil denar. Da pa bi potolažil gospode pri centrali v Ljubljani, katerim je šlo predvsem za denar, je vzel star poštni ček, izrežal iz njega okroglo pošno štampiljko ter jo prilepil na novi ček, katerega je izpolnil z zneskom 6.327 din. Kupom tega čeka, opremljen s prilepljeno pošno štampiljko, je potem poslal z obračunom vred v Ljubljano. Tam pa so čakali na denar in ko ga le ni bilo, so pa pregledali še enkrat čekovni kupon ter odkrili sleparijo. Iz Ljubljane je prispel preglednik, ki je preiskal poslovanje vzornega rdečkarskega stajnika in »organizatorja« gradbenih delavcev ter ugotovil primanjkljaj okoli 12.000 din. Sledila je prijava in Šerf je orožnikom ves skesan priznal poneverbo.

d Tudi letos bo najlepše in najlepše romanje k Mariji Lurški v Rajhenburg in izlet v Zagreb. Posebni vlak z veselo godbo odpelje iz Ljubljane dne 11. sept. Podrobna pojasnila pošilja zastonj: »Družina božjega svetca, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Tako je toča razbila neko streho v Stopičah.

NESREČE

d Požar je uničil hišo in gospodarske poslopje Rafaelu Končniku v Legnu pri Mariboru.

d Do tal je pogorelo veliko skladišče »Industrija d. d.« v Daruvarju. Nad 8 milijone škoda.

d Otroci so zažgali gospodarske poslopje posestnika Jurija Cestnika v Prepoljah v občini Rače.

d Voz je podrl 56 letnega oblarja Josipa Kosa, uslužbenega pri Strojnih tovarnah v Ljubljani. Zelo hude poškodbe.

d V Savi je utonil blizu Tomatevega pekovski pomočnik Franc Puc iz Ljubljane. Ni izključeno, da je Puc v vodi prijel krč. Sava je truplo odnesla nizdol proti Beričevemu in mogoče še naprej proti Zalogu. Fran Puc je bil rojen 2. junija 1900 v Idriji; je srednje, krepke postave, plavih las, okroglega obraza in obrat.

d S kenta je padel in si je zlomil ključnico in levo nogo 28 letni hlapec Dominik Ivan iz Limbuša pri Mariboru.

d Nesreča pri klanju. Te dni je v ljubljanski mestni klavnici kral tele 27 letni pomočnik Rudolf Vovk. Pri tem delu mu je odletel nož, ki se je zapiknil Vovku globoko v levo stegno. Vovk je nevarno ranjen ter je moral v bolnišnico.

d Ker je vozil iz veže naravnost na ceste. Ono jutro je v Spodnji Šiški hotel odpeljati koč kruha odjemalcem 25 letni pekovski pomočnik Franc Hočevar, doma iz Luzarjev pri Vel. Lašah ter uslužen pri mojstru Vrečku. Zavozil pa je iz veže s kolesom naravnost pod tramvaj, ki ga je podrl. Hočevar ima hude poškodbe na glavi in telesu. Nesreče si je Hočevar precej sam kriv, ker je ravnal po grdi, za kolesarje nevarni navadi, da vozijo naravnost iz veže na cesto, namesto da bi sedeli na kolesa šele pred hišo.

d V jezernu je utonil. Te dni je Blejsko jezero spet zahtevalo svoje žrtev. Orožnik Franc Jugoveta, ki je bil sem dodeljen čez poletje, se je šel kopat v Grajsko kopel s svojimi tovariši. Bil je edini, ki je znal plavati. Skočil je v vodo, plaval nekaj časa, nato pa naenkrat izgini pod površjem kakih 15 metrov od obale. Njegovi tovariši so videli, kako je izgini, vendar se v začetku niso mogli znajti. Od njih ni znal nihče plavati, da bi potapljaščemu priskočil na pomoč. Zato so poklicali druge ljudi. Najbrž je orožnika zedela srčna kap. Truplo so pričeli takoj iskati s posebnimi pripravami, toda doslej ga niso našli.

d 25 m globoko je strmoglavil. Ono nedeljo se je na Stolu ponesrečil 31 letni obmejni stražnik

Največja škodljiva države

Belgrajski časopis »Samouprava« Žigosa v svoji številki od 28. julija tako zvane »Jugoslovenec«, ki se te dni razgalja pred svetom v vsej svoji nagoti. V državi imamo hujšaka, ki hočejo strmoglaviti družabni red in našo narodno kulturo, toda nič manj ni razdirajoče delo tistih, ki so monopolizirali jugoslovanski nacionalizem. Nprestano govorijo o edinstvu, o domovini, ki da je v nevarnosti, o potrebi složnega dela in borbe za obrambo edinstvene države od Triglava do Djevdjelije, toda kaj vidimo v resnici? Oni hujšajo ulico in podžigajo verse in plemenske strasti v imenu srbatva in pravoslavja, do katerega jim je sicer toliko, kolikor do lanskega snega. Vlečejo pravoslavno cerkev v dnevno politiko, vzbujajo versko nestrpnost in izzivajo nered, da bi se na ta način spet odkopali do oblasti.

Ni treba še posebej omenjati, da se ti državni škodljivci zbirajo okoli JNS. Strossmayer,

pokojni kralj Aleksander I. in drugi velikani jugoslovanske misli bi se sramovali takih tolmachev jugoslovanskega edinstva in sloge med jugoslovanskimi rodovi in verami. Toda naporih politikov, ki razpolagajo tudi z znatnimi denarnimi sredstvi za svoje peklensko delo, ne bodo uspeli kljub vsem lažem, intrigam in pamfletom, v katerih trosijo med pravoslavni narod najgorostnejše klevete in v katerih naravnost pozivajo k revoluciji. Hvala Bogu je v Jugoslaviji zadosti pošteni ljudi, ki v tej grdi agitaciji spoznavajo, kaj je prav za prav JNS in kakšna je v resnici njena ljubezen za državo in narod. Vse bolj spoznavajo vsi trezni ljudje, da je ves program JNS ena sama laž ljudi, ki jim ni do ničesar drugega kakor do oblasti, na kateri bi radi izvajali diktaturo, kakor so jo pod Petrom Zivkovičem in njegovimi nasledniki, ko so hoteli ustvariti svoj program z batinami in koncentracijami.

nik Cvetko Jovanovič, uslužben pri četi graničarjev v Kranju. Na straži je sedel na skali, odkoder je spodrsnil ter je padel približno 25 m globoko. Dobil je hude notranje poškodbe. Reševalni avto ga je prepeljal v ljubljansko bolnišnico. Njegovo stanje je nevarno.

d V mlatinisce je padel 16 letni sin kmeta Matije Obradoviča v Kostanjci v Bosni. Obradoviču je stroj takoj odrezal obe nogi.

d Kmalu bi bil zgorel. V noči med nedeljo, 25. julija, in ponedeljkom, 26. julija, je močno grmel in bliskalo v Smarjah pri Jelšah. Žene posestnika Spiljaka Vinka je bilo zaradi tega strah, zato je prosila svojega moža, da bi prižgal luč. Mož ji je ugodil in stopil k mizi po vžgalice, isti hip pa je tresčila strela v hišo skozi okno in oplazila tudi Spiljaka, da se je zgrudil omamljen na tla. Žena je prestrašena planila po koncu in videla, da je užgalo v izbi, stopila k možu, ki je težko dihal, zato je mislila, da že umira. Hitro je rešila iz goreče hiše svoje tri male otroke, hiša, ki je bila polovica lesena, polovica zidana, je kmalu bila vsa v plamenu. Začela je klicati na pomoč in sosedje so takoj prihitali na kraj požara. Skozl vrata že nj bila mogoče priti, zato so morali odstraniti iz okna okensko omrežje, nakar se je eden izmed možkih splazil skozi okno. Spiljak je ležal na tleh in se valjal od holečin ter od zavesti, da bo postal zdaj zdej žrtev požara. Klicaj je na pomoč, vendar se je njegov klic komaj slišal radi pokanja in požara. Možki ga je pograbil in ga potisnil skozi okno, drugi dan pa so ga prepeljali v celjako bolnišnico. Spiljak je po vsem životu opečen od

strele in požara, vendar je ves čas pri zavesti. Njegova hiša je pogorela do tal, prav tako tudi obleka, saj niti na sobi niso imeli ničesar drugega kakor spodnje oblačilo. Hišo je zavaroval šele pred kratkim časom, zavarovalnina pa stopi v veljavo šele v jeseni.

d Ko so se šli »ravbarje in žandarjec. Pet otrok je zemlja zasula v Trnovcu pri Vraždinu. Otroci so se šli »ravbarje in žandarjec in začeli v neki jami kopati rove. Nenadoma pa so je zemlja sesula in pokopala pet otrok. Drugi otroci so skočili v vas in poklicali ljudi na pomoč. Štiri otroke so še žive izkopali, enega pa je zemlja zadušila.

d Ko je delal v globoki jami. Pri čiščenju studenca je opeka padla na glavo kmeta Save Božoviča, iz vasi Cabrijana in ga ubila. Sava je ves dan delal globoko v jami. Ko so ga delavci hoteli poklicati h kosilu, se ni več oglasil. Pogledali so in ga našli nezavestnega z razbito glavo, prisionjenega ob steno, iz katere se je bila utrgala opeka in mu tresčila na glavo. Delavci so Savo potegnili iz jame in odpeljali v bolnišnico, pa je bila rana tako huda, da je moral nesrečnik umreti.

NOVI GROBOVI

d Ne vemo ne ure ne dneva... Na Jezerškem je umrla Marija Senk rojena Volc. — V Zabnicah pod Sv. Višarjami je odšel k Gospodu po večno plačilo ondotni organist Tomaž Holmar. — V Šmartnem ob Savi je zapel mrtvaški zvon užitarici Mariji Dolničar. — V Stožicah pri Ječici je odšel po večno plačilo župnik v pok. g. Janez Hromec. — V Prigoric pri Dolenji vasi je izdihnila Roza Klun, sestra rajnega državnega in deželnega poslanca, kanonika Karla Kluna. — V Trzinu je mirno v Gospodu zaspala 75 letna posestnica Katarina Kmetič. — V Dravljah je umrl jurist Franc Kralj. — V Slovenjgradcu so djali v grob trgovca Janka Kluna. — Na Plintovcu pri Zgornji Sv. Kungoti je zapustila solno dolino posestnica Elizabeta Marko. — V Pobrežju pri Mariboru so pokopali posestnika Alojzija Primca. — V Mariboru so zagrebli lastnika tvrčke »Luna« Albina Pristernika. — V Ljubljani so umrli: 84 letna Antonija Pestotnik, redov Bogomil Cechak, magistratni sluga v pok. Albin Jebačin, Helena Pečera in sluga Pokojninskega zavoda Andrej Volčič.

Kazen za zločin

Po večdnevni razpravi je izreklo celjsko sodišče dne 30. julija 1937 razsodbo proti celi skupini ljudi, pristavek jug. nac. stranke, ki so bili obtoženi udeležbe pri umoru katoliškega akademika Dolinarja. Dobil so: Reja Slavko 5 mesecev strogega zavora, Dugina Viktor, zaradi zločina uboja 3 leta težke ječe, Paravan Anton pa 4 mesece strogega zavora.

Na 4 mesece strogega zavora in sicer, ker se niso bili doslej kaznovani, so bili obsojeni pogojno: Brajkovič Slavko, Bunc Josip, Klajn-

šek Franc, Kodrič Franc, Mlinar Ivan, Primec Filip, Primec Mirko, Ranar Mirko, Štancar Drago in Urbančič Ludvig. Tri in pol meseca pogojnega strogega zavora je dobil Silič Ivan, pet mesecev tudi pogojno pa Markež Vinko. Ostali so bili radi pomanjkanja dokazov oproščeni.

Naj bi bilo s smrtno žrtvijo nedolžnega katoliškega akademika Dolinarja in sledečo milo sodbo v dobroti slovenskega ugleda in slovenske časti enkrat za vselej končano krvavo politično obračunavanje med — bratit!

RAZGLED PO SVETU

50 ljudi je zgorelo na ladji

Ameriški parnik »City of Baltimore«, ki v poletnem času prevažata izletnike med Baltimorem in Norfolkom, se je te dni sredi zaliva Chesapeake, kakih 25 km daleč od Baltimora, iz neznanih vzrokov vžgal. Na pomoč so prihitele takoj številne druge ladje gasilske družbe, kakor tudi pet ladij pomorske lole v Annapolisu, toda požar na ladji je tako hitro napredoval, da je tudi ta pomoč prišla prepozno. Plameni so po poročilih križarke »Arkansa«, ki je tudi prihitela na pomoč, uničili ves gornji del ladje. Pristaniške oblasti, ki so izletniški parnik odpravile, trdijo, da je bilo na parniku

več sto izletnikov, točnega števila pa ne vedo, ker se pri tako kratkih vožnjah imena potnikov ne zapisujejo. Do sedaj je bilo rešenih okrog 100 izletnikov. Ko je predsednik Roosevelt izvedel za nesrečo, je dal nalog 100 vojaškim letalom, da pomagajo pri reševalnih delih. Ker pričakujejo, da se je mnogo potnikov rešilo na majhne čolne, ki so od vseh strani prihitali na pomoč, število smrtnih žrtev najbrž ne bo zelo visoko. Vsekakor pa obstoja bojzen, da je zgorelo ali utonilo najmanj 50 oseb, ne vtevši moštva, ki je verjetno izgubljeno, ker je do zadnjega trenutka ostalo na goreči ladji.

KATOLIŠKA CERKEV

s Ozemlja brez katoliških misijonarjev. Da si je na svetu nad 500 misijonskih okrožij, ki zavzemajo velik del zemeljske površine, vendar moramo žal še vedno ugotoviti, da so na svetu še obsežna ozemlja, ki so katoliškim misijonarjem popolnoma zaprta. Taka ozemlja so Rusija s Sibirijo, Arabija, Afganistan, Beludžistan, dalje skoraj vse domače nezavisne države na pobočju Himalaje, kakor Kašmir, Butan, Nepal. Končno tudi velikansko ozemlje Tibeta, ki leži severno od Himalaje, del Malajskih držav in del Mongolije, kamor še ni stopila misijonarjeva noga. Le v nekaterih izmed naštetih pokrajin je na skrajnih robovih par misijonskih postaj, tako v Tibetu in Arabiji. Z večim ledom pokrita Grönlandija, kjer živi 12.000 protestantskih Eskimov je po zakonu danske vlade tudi strogo zaprta kat. misijonarjem. Slično je tudi holandska vlada omejila delovanje kat. misijonarjem na obsežnem ozemlju Holandske Indije. Zaradi mohamedanskega fanatizma pa je skoraj onemogočeno misijonsko delo v Turčiji, mohamedanski Siriji, Iraku in Transjordaniji.

ITALIJA

s To in ono. Cesto iz Trsta na Občine bodo razširili. Dela so proračunana na četrtilijona lir. — Staro železo in ostanke granat ljudje, kljub odpovedi oblasti, še vedno nabirajo. Trgovci plačajo za kg bakra po 8 lir, za medenino po 4 lire itd. S tem si nabiralci vsaj deloma olajšajo težko življenje. — Največjo italijansko bojno ladjo 35.000 tonsko »Vittorio Veneto« so v nedeljo 25. julija spustili v morje v tržaškem pristanišču. V Trst sta prišla italijanski kralj in kraljica ter vse, kar ima fašistična Italija najbolj bolj slavnega in najbolj odličnega. Ladjo so gradili 18 let. V kratkem bo spuščena v morje še druga enako velika oklopna križarica »Littorio«. — Na Krasu pri Sežani se je izvršil težak zločin, ki je zahteval človeško žrtev. Na sejem v Sežano je 12. t. m. pripeljal Ivan Benčina, star 50 let, živino, ki jo je tudi prodal in izkupil zanjo okoli 5000 lir. Ko se je vračal domov v Podbrezje, vasico oddaljeno dobro uro od Sežane, so ga nenadoma napadli maskirani neznanci in zahtevali denar. Kako se je napad razvil, se ne ve. Zjutraj so našli Benčino mrtvega s strelom v trupu. Pokojni pa pri sebi ni imel skoro nič denarja, ker ga je preje izročil že v Sežani svoji hčerki in s seboj vzel le nekaj sto lir. Oblasti so izvršile

takoj obsežno preiskavo, domačini pa so nesrečno žrtev pokopali. — Za novega župnika na Colu pri Vipavi je bil oni petek ustoličen g. Anton Zbogor. Ustoličil ga je sam goriški nadškof Karel Margotti.

AMERIKA

s Razno. V Clevelandu so umrli: Rudolf Dulc, Anton Čoš, in Julija Gorjup roj. Knaus nekje od Cabra. V Bridgeportu O. so pokopali Petra Guno iz Zagorja ob Savi. — V Clevelandu so še umrli: Jožef Blatnik iz Zagradca, Ana Jelenič roj. Brdar iz Kalj, Jožef Drobnič iz Gorič pri Ribnici. — V Madisonu Ohio je odšel v večnost Janez Blatnik iz hinjske fare. — V Pittsburgu je zaspala v Gospodu Antonija Mesnar iz Ljubljane. — V Clevelandu so pokopali Frančiško Mesec roj. Telban iz Verda pri Vrhniki. — Vsled prizadevanja kardinala Mundeleina bo letošnje jesen v Chikagu otvorjenih šest novih katol. višjihšol in sicer: pri fari sv. Gregorija, Matere Božje vedne pomoči, sv. Ane, pri katedrali Najsvetejšega Imena, sv. Križa in Srca Jezusovega. Chikaška nadškofija je štela dosedaj že 66 višjihšol in akademij.

FRANCIJA

s Velika železniška nesreča. V Franciji je 29. julija na ozemlju občine Villeneuve prišlo do velike železniške nesreče. Brzovlak St. Etienne-Pariz je iztiril. Nesreča, ki je zahtevala 27 mrtvih in 50 ranjenih se je zgodila 300 m od postaje,

ki je 20 km od Pariza. Neka priča, ki je bila blizu kraja nesreče, je izjavila, da je do nesreče prišlo zaradi tega, ker je bila kretnica napačno postavljena. Poštni voz je nadaljeval pot še kakih 30 m in potegnil za seboj voz drugega razreda, ki je nepoškodovan. Oba sta se zvrnila na nasip. Voz tretjega razreda, ki je bil lesen in prvima vozovoma sledil, je popolnoma razbit. Drobci tega voza so pokrili progo na vse strani, med žrtvami je mnogo romarjev, ki so potovali iz Lisieuxa in mnogo otrok ki so se vračali s počitniči.

KITAJSKA

s Krvavi spopadi. Na Doljnem vzhodu se položaj med Japonci in Kitajci poostrejuje iz dneva v dan. Listi obširno poročajo o neprestanih vojaških transportih, kralavah in krvavih spopadih. Japonci se hudujejo na Ruse, češ, da podpirajo in ščuvajo Kitajce proti Japonski, boljše-viška »Izvestija« pa očita Japoncem imperializem in pravi, da je sedanji postopek Japonske popolnoma enak postopku leta 1931, ko so se Japonci vrgli nad Madžurijo. List pravi, da so sedanji dogodki samo prvi korak, ki mu bodo sledili še nadaljni, zakaj Japonska si želi v prvi vrsti srednjega dela kitajske države, ki je silno bogat in bi za vedno rešil vprašanje preživljanja japonskega naroda. Zadnja poročila vedo, da so Japonci zasedli kitajsko mesto Peking (Keiping) in zasedli vso pokrajino. To se je zgodilo, ker sta kitajska generala s svojimi četami prestopila na japonsko stran in se je morala zato ostala armada umakniti.

DROBNE NOVICE

60.000 ljudi je demonstriralo te dni na Dunaju proti hitlerjevcem.

Nemci hočejo napasti Poljako, piše krakovski list »Kurjer Codzenju«. Menda pretirava!

Nobenega brezposelnega ni sedaj v Grčiji; 128.000 jih je vlada v enem letu spravila na delo.

Tri zdravnike so ustrelili v španski Salamanki ker so hoteli zastrupiti nacim. generala Queipo de Llano.

Ose so umorile otroka pri madjarskem Pozunu; otrok je bil našel gnezdo in ga razdril.

V mrliča je treščilo v ogrskem Bekes-Gjulili; truplo je zoglenelo, živim pa se ni nič pripetilo.

Svet preveč politizara in premalo gospodari, je izjavil te dni amirski milijarder Ford.

Nad eno milijardo din je izgubilo v juniju ameriško delavstvo vsled stavk.

Nad 7 milijonov brezposelnih je že spravila k delu nemška hitlerjevska vlada.

Blika s poplavljenega Hrvaškega polja, konec julija letos.

PO DOMOVINI

Prosvetni dan v Radovljici

Prosvetna društva, ki so združena v radovljškem prosvetnem okrožju, so po letih od svoje ustanovitve med najstarejšimi, po svoji moči in življenjski sili pa med najbolj mladostnimi. Veterane prosvetnega dela in mlade žlane, ki se želijo vsajati v prosvetno delo, druži leta volja za resno prosvetno delo. Kakšne sadove je to delo obrodilo, bomo videli 8. avgusta v Radovljici. Zato bodo prosvetna društva vse storila, da bo na tabcu prav vsak naš član in da bodo vse točke najkrajše pripravljene.

Sporod prosvetnega dneva je razviden iz lepote, ki so že razposlani.

Kmečko-prosvetni tabor v Velenju

Velik in potreben dan bo 15. avgust za šaleško, Mejnško in Savinjsko dolino. V Velenjah bo ta dan pod pokroviteljstvom naših narodnih voditeljev prosvetni tabor. Dopoldne bo sv. maša in zborovanje na prostem, popoldne pa športno-telovadni nastop naših fantov. Danes na to naše slavje samo opozarjamo in vabimo vse, ki jim je za to, da kmečka in prosvetna zavest med nami vstaja, živi in raste vsbolj. Sporod tabora in navodila bomo pravočasno objavili.

Prosv. tabor v Boštjanju ob Savi

Dolgo, dolgo smo bili kar začarani v našem Boštjanju. Niemo se smeli obrniti in organizirati v oklep naših nasprotnikov. Sedanji čas, ki je prišel svoboda, nam je pa odprl možnost za prostejše gibanje. To zimo smo ustanovili prosvetno društvo. Takoj smo začeli graditi nov dom, ki je po treh mesecih zidanja dograjen. Spodobi se, da ga slovesno blagoslovimo, da začnemo tako potrebno vzgojno delo za našo mladino s božjim blagoslovom in da tudi drugim pokažemo, da smo stalni iz mrtvila in da hočemo čvrsto se boriti za kret častni in svobodo zlato, za pravi zapredek

našega ljudstva in mladine, da ne bo tonila v materializmu in eurovoisti. Tabor, ki ga nameravamo prirediti, bo dne 22. avgusta, v nedeljo po Velikem smarnu.

Sporod: ob 9 sprejem gostov pri Savi z godbo. Ob 10 sveta maša v župni cerkvi, pri kateri bo imel pridigo g. dekan iz St. Jerneja. Po mali blagoslovitev doma in nato tabor pred cerkvijo, na katerem nastopita govornika g. nadzornik Petje in g. Feruš. Popoldne ob pol 3 litanije in nato telovadni nastop fantov iz vsega Posavja in mladcev. Potem prosta zabava. Med popoldanskim odmorom bo preskrbljeno za jed in pijačo.

Prvi nastop naših fantov bo to. Zato prosimo, da bi se vsa okoliška društva in občinstvo iz slovenske banovine odzvalo našemu pozivu in prišlo nas počastiti. Vse čas bo sodelovala godba iz Radne. Pridite vsi, tudi škocjanci, ki ste nas na korajžo hlicali, da boste videli, da znaše naši Judje še kaj kot v potapljaški svobodomiselni barki se voziti.

Tabor v Rajhenburgu

Vse Posavje se pripravlja na svoj prosvetni tabor z velikim navdušenjem. Prihodno nedeljo, 8. avgusta, se bo zbiralo v Rajhenburgu vse, kar čuti katoliško in slovensko.

Lepo vabimo vse naše prijatelje, da se udeležijo tabora v Rajhenburgu. Predvsem Vas, možje in žene, da daste s svojo udeležbo priznanje mladim, ki bodo ta dan pokazali sadove svojega dela po naših društvih. Nihče naj ne ostane 8. avgusta doma, kdor čuti z nami.

Vsi udeleženci, ki ne bodo prišli z vlaki v Rajhenburg, naj bodo najkasneje do 8 v Rajhenburgu, da se udeležijo sprejema na postaji in nato odkorakamo po trgu v baziliko. V sprevodu bomo šli vsi.

Kdor ima narodno nošo, naj gotovo pride v njej. Dekleta pa kolikor mogoče v dečvah.

Vsi udeleženci naj pridejo že s tabornim znakom in nageljnom.

Udeleženci, ki bodo prišli z vlaki, naj uporabijo nedeljsko polovično karto.

Možje in fantje, ne pozabite na kresove na predvečer tabora!

Obnemem se tem polom obračamo na oposedna brateška društva izvev videmske dekanije, oziroma Posavekega fantovskega okrožja, da se udeležijo tabora, da bomo v mogočnem zboru manifestirali za naša načela. Predvsem pa vabimo narodne noše, da pridejo na tabor, ker v Posavju ni narodnih noš. Morebitno slabo vreme naj nikogar ne oplaši. Na veselo evidenjo v Rajhenburgu 8. avgusta! Bog živi!

Prosvetni tabor v Črnomlju

Vse sinove in hčere Bele krajine in vse njene prijatelje vlijudno vabimo na belokranjski prosvetni tabor, kateri bo v nedeljo, dne 8. avgusta v Črnomlju.

Na predvečer ob 9 bodo zažgani kresovi po Beli krajini. V nedeljo ob 9 dopoldne sprejem gostov na kolodvoru in sprevod do cerkve, kjer bo ob 10 sv. maša. Po končani službi božji tabor, na katerem govorita gg. Fr. Terseglav in dr. Veble. Ob 2 litanije v župni cerkvi, nato športno-telovadni nastop na Kaplanici in nastop združenih belokranjskih pevskih zborov.

Bojevniški dan na Brezjah

Akcija za preureditev prostora pred romarsko cerkvijo je napredovala v toliko, da bo zadnje nedelje meseca avgusta velika slovesnost blagoslovitve temeljnega kamna za spomenik vsem slovenskim žrtvam svetovne vojne. Proslava bo združena z velikim taborom, na katerega bodo povabljene vse naše odlične osebnosti. Agilni odbor Zveze bojevnikov je neopretano na delu, da bo prireditelj čim svečanjša in veličastnejša. Tudi zbiranje prispevkov lepo napreduje. Pri vseh slojih našega naroda se kaže veliko zanimanje in največ darov prihaja od nižjih slojev, ki si kljub siromastvu in pomaujkanju odtrgujejo prav znatne zneske, da pripomorejo k povzdigi naše lepe vselovenske božje poti. Zlasti je treba pohvalno omeniti župniko Krko pri Stični, ki je med svojimi župljani zbrala znesek nad 500 din in ga kot ena prvih župnij poklonila brezjanski Materi božji. Pa tudi posamezniki se pridno oglašajo. Tako je prejel izvršni odbor iz Ljubljane od neke gospodične znesek 5000 din, pa je obljubila, da bo še prispevala in s tem pripomogla k skorajšnjemu uresničenju lepe zameli. Žive ce je zanimal za akcijo naš umrl nadškof A. B. Jeglič, ki je bil član častnega odbora in obljubil, da bo sam prisotvoval prireditvi, žal, da nam ga je neizproena smrti tako nenadoma iztrgala iz naših vrst.

RAZNO

L. Ganghofer:

36

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič.

Zigenot je vstal. »Pogasi ogenj na ognjišču!« V tem ko je Viho zadušil plamen in zasul zadnjo iskro s pepelom, je snel Zigenot železni šlem in ščit svojega očeta s stene in zapustil prostor. Ko je hlapec čez čas sledil za njim, je uzrl svojega gospoda sedeti v temi na klopi pred hišo, z golim, motno se lesketajočim mečem čez kolena.

»Viho! Pripraviti te moram danes ob nočni počitek.«

»Nič ne del! Zadnjo noč sem spal noter do belega dne.«

»Ali je kaj rib v shranitniku?«

Viho se je ob tem vprašanju začudil. »So, da, postrvi in ščuke.«

»Potem vzemi največji lagvič in ga nadevaj, kolikor vanj gre.«

»Toda gospod,« je bruhnilo iz hlapca, »pa me vendar nocoj ne boš pošiljal, da bi raznašal ribe? Cesar se bojiš, mi razodeva tvoje orožje! In zato mislim, da je moj prostor na tvoji strani.«

»Tu sem dovolj jaz sam! In ako me ne podpre Tisti, ki je poslal moji sestri skola na pomoč zoper turbojede krokarje, bi mi moglo tvojih dvoje rok pač le malo pomagati. Zato pojdi in opravi pot, ki ti je napovem!«

Molče se je Viho odstranil. Zigenot je čul, da je pri vodnjaku zaropotal lagvič in zapljuskala voda. Čez čas se je vrnil hlapec s puščajočim sodčkom na hrbtu.

»Kam torej?«

»Pojdi tja v Lokijev les...«

»Kjer tabore samostanci?« je vprašal Viho z naglo besedo.

»Tam teče med Lokijevim in Telečjim kammom niz reber potoček in napaja jezero. Vanj izprazni lagvič in odidi zopet tiho odondod! Strpno!«

»Strpno tudi ti!« je odzdravil hlapec in se spustil po griču proti ogradnim vratom. Ko je bil odrinil zaporní prečnik, je polglasno zaklical nazaj proti hiši. »Bali sem dol, gospod, in naravnaj zopet drog!«

Zigenot se ni zganil. »Le kar pojdi! Če bo treba, zaslonim svoj meč — ta drži bolj ko les.«

Tih nočni mir je objemal ribičev dom; samo prita-jeno se je glasil izmed drevja šum Ahe. Le včas je rahlo zapljuskalo tudi na jezeru, kadar je z odprte vode splula divja raka in se spustila med ločje po hrano. Gori v Vaoceanovi hiši so se še svetila okna v družinski sobi; ponoči se ni videla ne streha in ne zidovje, in je tako svif luči iz vsakega okna visel v temi kakor velika žareča zvezda. Pomalem se je nebo osvetilo, gore so medlo zasijale in počasi je zapolzela mesečna svetloba čez strmo gozdove dol v temno dolino. V daljavi neke je zalajal volk, in drugi mu je odgovoril. »Zimaki se oglašajo,« je zamomljaj Zigenot, »obeta se zgođen mraz.«

Z jezera je zavela hladna sapa in ublažila zatohlost poletne noči; ločje je zašelestelo, zbudili so se drobni valovi in se rahlo šumeč zaganjali proti bregu. Čez greben Jenarja se je dvignil mesc kakor okrogel, žareč obraz. Srebrna svetloba je oblila streho ribičeve hiše in tihega stražarja.

Prisluškujoče je dvignil Zigenot glavo; od Ahe sem je na njegovo tenko uho udaril šum. »Prihaja!« Vstajajoč je prijel Zigenot z desnico meč, dvignil z levico ščit pred prsi in se spustil po brežini proti vratom.

Spomenice, razlage in prošnje je izvršni odbor razposlal vsem občinam, župnim uradom in tudi posameznikom ter upa, da se bodo vsi odzvali njegovemu pozivu ter ekoro zbrali prispevke in mu jih poslali. Ker bodo Brezje s preureditvijo vse mnogo pridobile in ker bo delo v slavo in čast boje Matere, v okras naše slovenske zemlje, pa tudi v pomoč vseh Slovencev, zato ne sme manjkati nobenega Slovence, da ne bi s svojim darom pripomogel do ureditve prelepe zamislj. Darove sprejemajo župni uradi, zakar se še enkrat prav vladno naprošajo.

Bojevniki, na Brinjevo goro!

15. avgust je vaš dan na Brinjevi gori pri Zrečah. Čitali ste vest v nedeljskem »Slovanecu«, da bo na Marijino Vnebovzveje bojevniki tabor na zelo priljubljani bojevpotni Brinjevi gori. Znan bojevpotnik, ki se je moral v svetovni vojni v oročjem v roki bojevati, vas vabi na ta shod. V sporazumu s sveto bojevpotnikov v Ljubljani deluje zreški gosp. župnik Joško Bezjak, ki smo ga prosili, da organizira prireditelje po svoji znani uvidnosti in spretnosti. Tovariši bojevpotniki iz Zreč, vas pa še posebno prosimo, da podpirate g. župnika in se pripravite za čimprejšnjo ustanovitve skupine. Vsi tovariši bojevpotniki na noge. Tabor na Brinjevi gori naj bo temeljiti priprava za veliki 29. avgust, ko vas zveza vabi na Brezje na veliki tabor, posvečen vsem bojevpotnikom. Ta dan se bo položil in blagoslovil temeljni kamen za grob nepoznanemu slovenskemu vojakcu.

Zveza bojevpotnikov.

NAZNANILA

Zveza bojevpotnikov (socialni odslek) v Ljubljani raspisuje 12 podpor po 150 dia iz ustanove »Podporni sklad Martina Colaric«. Pravico do podpore imajo državljani kraljevine Jugoslavije, ki imajo domovinsko pravico na ozemlju dravske banovine, in sicer: revalni bojevpotniki (vojaki) iz svetovne vojne (1914—1918), revne vdove in sirote umrlih vojakov v svetovni vojni, revalni invalidi, vdove in sirote tudi iz drugih vojn in revne sirote sploh. Prosilci za podpore morajo predložiti pisemno prošnjo in dokazila invaliditete, potrdilo občine o pristojnosti in bivališču ter izjavo občine o ubožstvu in vedenju. Rok za vlaganje prošnji je do 10. avgusta 1937. Prošnje naj se pošiljajo na tajništvo Zveze bojevpotnikov, Ljubljana, Tyrševa cesta 99.

Zunaj pred ogrado je stopil Henink s hlapcem izpod črnega drevja v svetlo mesečino. Čez komolec je nosil plašč in pest mu je počivala na ročaju lovskega noža. »V hiši ni nobene luči več! je zašepetal hlapec, ki je bil oborožen z bodalom in ostroga za merjasce. Plašč se ob platu sta dospela do vrat. »Gospod, prečnika niso zataknil, vrata se vdajajo!«

»Odrinile!

Vratnici sta zazijali, Henink je potegnil nož in hotel planiti na dvorišče; toda ko okamenel se je ustavil pri prvem koraku. Pred njim je stal Zigenot, pripravljen, da zamahne z bliskajočim se mečem, isketajočo oblit z bledo mesečino, podoben pošastnemu orjaku. Z osteklenimi očmi je buljil Henink, ki ga je popadel praznoveren strah, v nepričakovano prikazan. Hlapec je bil v zaletu nastavljen osten, toda Zigenot je mahnil z mečem in mu zdobil kopjišče.

»Mrtvi vstajajo!« je zabebjal Henink in prijel, obračajoč se v beg, hlapca za komolec.

»Gospod, postavi se mi vendar!« je sigal hlapec. Toda Henink se ni dal več zdržati; nekaj časa je vlekel hlapca za seboj, ko je pa dospel v zavetje drevja, je izpusstil roko svojega pomagača, planil tja v temo hoste, se zadel ob deblo, padel, se zopet pobral in udri potem v brezumnem begu navkreber.

Zigenot je stopil pred vrata in brenil razbito kopje na posek pri pristajališču. Z zanikljivim nasmehom je gledal za ubežnikom. »Strahopet tako ko hudobente!

V gozdu se je razleglo hlapecovo klicanje: »Gospod! Gospod!« Toda Henink ga ni več slišal. Hlispajoč, brez sapa in smrtnobled je dospel na grajsko dvorišče; komač so ga še nesla kolena po odprtih stopnicah, na katere mu je žarela nasproti svetla luč iz družinske izbe. Ko je omahnil čez prag, je vstal gospod Vace izza mize, okoli

Iz raznih krajec

Podgrad. Pristreno, kakor to zmore le tema povezanost med dušnim pastirjem in čredo, očetom in družino, es je vršila zadržno nedeljo v juliju v Podgradu slata maša gosp. župnika Adreja Ceseja. Kako je bila ozaljšana cerkev, kako pot iz župnišča v cerkev! Ze na predvečer so priredili župljan zlatomanihku lepo podoknice ter odšli v žaru mogočnega krova, ki je gorel na mehovski razvalini, nekaj pesmice, na nedeljo pa so prekosili sami seboj. In se pokali lopih, da se je odvijalo od Gorjancev in se grmele v dolino, kako so peli zvonovil Pri sv. maši so strogli gospoda ljublanu gg. župnika Turk in Zitnik ter katehet pater Ciprijan, govor pa je imel gosp. prodi K. Cerin, ki je tudi sporočil nabito pohali cerkvi veselo vest, da je gospod knezoškof za zlato mašo odkloval gospoda jubilanta ter ga imenoval za škof. duhovnega svetnika. Zadnjeja julija je minilo ravno 48 let, kar pastiruje gosp. župnik Cesej v Podgradu, zato pravijo škof v svojem pismu: »Na samotni in mali župnji ste vtrajali kot svet pastir med svojimi verniki ter jih vodili k sveltivanju. Med njimi boste obhajali svoj zlati jubilej. Naj bo to priložnost, da Vam verniki pokažejo svojo hvalečnost, ki so Vam jo dolžni za dolgoletno delo med njimi. Ob tej priliki Vas imenujem za škofiškega duhovnega svetnika. Ta zunanji znak Vam bodi vsaj v majhno priznanje in zahvalo!«

Ajdevce. Dne 26. julija 1937, na god sv. Ana, nas je zadela strašna vremenska nesreča. Ob šestih popoldne se je stemnilo. Nastal je vihar, ki je prinasel s seboj lučno točo; v četrt ure je uničila vse poljske pridelke, sadne vrtove in vinograde. Prva žetev (ječmenc, rž, pšenice) je bila slaba. Pelovitec manj smo našli ko druga leta. Toda to nam ni vzele poguma. Upali smo, da bodo jesenski pridelki obilnejši. Zdaj pa je uničeno vse. S strahom gledamo v bodočnost. Kako naj plačamo davke, ko niti za najnujnejše potrebe ne bomo

imeli? Prosimo vse, ki imajo dožnost, da skrbno za blager in srečo ljudstva, naj hitro odpro svoje roke in pomagajo, kolikor morejo. Dvakrat dš, kdor hitro dš. V taj veliki nesreči ne obupajemo, ker smo verni katolinci; vemo pa, da bomo morali v stiski in pomanjkanju živeti, če nam javna oblast ne bo nakazala izdatne podpore. — Dne 26. julija smo se tudi Ajdevčani v žastnem številu udeležili prosvetnega tabora v Žužemberku. Vrnili smo se domov s trdnim sklepom, da bomo varovali tudi mi tri največje svetinje: Vero, narod, domovino!

Pojase nad Škofjo Loko. Dne 26. julija je od Porezna prihrumel nad Poljansko dolino strahovit vihar s točo in nalivom. Nebo se je stemnilo, v blisku in grmu so zatreptale njive in vrtovi, in že je kiestila lučna toča po sadju, žitu, koruzi, fitolu, prosu, pest, zelju in povsod. Letina, ki je obetala precej dobro se je v teku četrt ure spreminila v zelo slabo. Sadje je deloma okleščeno, deloma očiščeno. V višjih vaseh sta tudi pšenica in rž, ki sta ravno dororevali, v tla pomandrana. Vsevpred pa je več ali manj uničen oves, pros, koruza, fitol, pesa, zgodnje korenje in drugo; celo krompirjeva je v več vaseh ogoljena in bojimo se, kaj bo s krompirjem. Na vetrovni krajih je tudi strehe odkrivalo in šipe pobilo. Ljudje ne pomnijo, da bi toča kdaj prej v tako velikem obsegu oklestila Poljansko dolino. Ne samo skoraj cela občina Poljane je po toči razbita, ampak tudi vse sosednje občine: Javorje, Trata, Oselica, Cral vrh in Zminec so hudo prizadete. O strašni katastrofi smo takoj obvestili merodajne oblasti in zaprosili pomoči. Uprave prizadetih občin so po vaseh na licu mesta ocenile škodo. Škoda je tako ogromna, da jo nam nobena oblast ne more docela povrniti, prosimo pa čim večje podpore v blagu in denarju. Treška in huduga vremena, reši nas, o Gospod!

Št. Ožbar nad Škofjo Loko. Dne 26. julija proti večeru nas je zadela grozna nesreča. Prihrumela je nevihta s točo, ki je naredila silno škodo. Padala je kot kurja jajca debele toča in zelo poškodovale kmečke pridelke vsem posestnikom. Zito je bilo po večini še na polju, zato je škoda tem večja. Pobite je tudi mnogo opeke po strehah. Kmet s strahom pričakuje zimo, ko se bo imel, a čimer bi se preživljal.

Trebaja. Zadnje štiri mesece so neznaali tatovi pokradli okrog 50 kokoši. Tatovi morajo vsakakor dobro poznati valke razmore. Značilno je, da se v sobota, 10. julija, na dan pred novo mašo v Trebnjem, pokradli kar šest lepo pitanih kokoši. Pokradene so bile pri raznih posestnikih, ki so jih pri-

katere so sedeli Zindel, Rimiger, Gerold in Otloh, ki so se šele prej ta čas vrnili iz Lokijevega lesa. Ajlbert je sedel v temnem kotu za pešjo, Hartvik je ležal na klopi.

Henink ni videl bratov, videl je samo očeta, in klecajoč od izčrpanosti, da bi se skoro zgrudil pred njim, je zahlipal: »Oča... peklo je za menoj! Ribič... ki sem ga ubil zjutraj... se je spremenil v pošast in straši v svojem ogradu.«

Jezno je odbil gospod Vace sina s pestjo, in oni za mizo so se bučno zasmejali. Rimiger je šinil kvišku in zavpil: »Pošasti! Ali čuješ Otloh, ribič, ki te je danes v svetlem soncu vrgel s konja, ni bil iz mesa in krvi, temveč škratej, ki v mesečnih nočeh straši otroke, da jim uhaja sroe v hlače!« Njegov glas se je skoro dušil od smeha. »Bore Otloh, zdaj boš še ob zadoščanje, ki ti ga je ribič dolžan Nocoj pod noč te je posadil v mah in davi zgodaj je vrli Henink že ubil!« Vsi so se krohotali, samo Otloh je rdeč od jeze buljil naokrog, kakor bi bil ob pamet.

»Tepec! Ali še vedno ne razumeš?« je zarohnel nad njim oča. »Kakor puščica, je zgrešil tudi kamen, ki si ga sprožil nad njegovo glavo. Toda nekaj bi rad vedel — kaj si imel opraviti v tej uri pri ribičevem ogradu?«

Ajlbert je šinil kvišku. »Dekle mu je zadušilo,« se je porogal, »toda kakor listca je segel v panj in brš zopet umaknil šapo!«

S kletvijo na ustnicah je planil Henink k mizi, pograblil nož in ga zavilhtel proti bratu. Toda gospod Vace in Rimiger sta prijela zbesnelega Heninka za roko, mu izvila rezilo in ga pahnila v čumnato. Okoli mize so zagrali zmeden krik, toda Otlohov glas je prevpil vse druge. »Mar naj seje nesramni prevzetnik tu spodaj še dolgo preprij in svojo med nas brate? Nadenj! Nadenj! Ne da

V akrinji, z zlatom in srebrrom okrašeni, se sedaj nahajajo okolišči sv. Treh kraljev v kšniški stolnici. Na treh koščenih glavah so do francoske revolucije počivali tri dragocene zlata krome, ki pa so v tej dobi izginalle. Skrinja s častiljivimi ostanki se nahaja v posebni kapelici, ki jo zapira ovrzce, v čigar sredini se svetlijo tri rdečih rubinov sestavljena imena: Gaspar, Melchior, Balthasar.

Na afrikanški železnici. Iz Mombase vodi železnica pod goro Kilimandžaro, visoko 6000 m, v mesto Najrobi. Slovci po tem, da si zamorejo njeni potniki ogledati divje afrikanške mačke, lave, v njihovi evobodi. Buji, v katerih se levi skrivajo, segajo namreč prav do proge. V nočeh je videti senos, ki se polnostno plazijo ob progi, iskajoč plena. Čuvaji te zanimive proge so znajo divjih mačk dobro izogibati. Zaprti so v čuvajnicah in čim privozi vlak, rasibljajo na prazno polovinasto pose, da preplavijo lave. Potem poberejo, kar jim železnica prinese, in se spet najdemo umaknejo v svoje kolibe. Često od žele izmučeni levi stražijo okoli njih ce-

pravili nalašč za to, da v krogu svojih družin na dan nove maše pripravijo boljše obede. Pred dvema letoma so kokosi v precejšnji množini bile pokradene v istih vaseh v občini Trebnja na isti način, kar da sklepate, da je tat star praktikant, ki ne more biti daleč izven trebanjske okolice. Želeli bi, da bi orožništvo napravilo konec temu početju in da bi bil kaznovan za vse škodo, ki jo je v teku dveh let povzročil župljanom trebanjske fare.

Primskevo pri Litiji. Zlato poroko sta obhajala Janez in Uršula Cegljar s Primskevo. Jubilant je star 76 let, njegova žena pa 74. Oba sta še zdrava in trdna. Vzredila in vzgojila sta deset otrok, od katerih trije še živijo, sedem pa jih je že umrlo. Jubilantom želimo še mnogo srečnih let!

Šmartno pri Litiji. Te dni se zopet seli občinski urad, toda to pot gre v svojo lastno hišo, ki jo je občinski odbor kupil za občinski dom. S to kupčijo je občinski odbor pokazal skrb in čevljanje za blagor občanov. — Kmečka zveza se je že začela pripravljati na svoj veliki praznik, na tabor, ki bo 5. septembra v Zagorju za ves litijski sodni okraj. Ker smo blizu in ker imamo lepo železniško zvezo se hočemo tega kmečkega tabora vsi udeležiti ne samo možje, ampak tudi ženske, dekleta in žene. Saj vse kliče glas tabora, da se enkrat tudi kmečko ljudstvo dvigne in javno manifestira za svoje pravice. — Najnovejše za Šmartno je to, da bomo imeli prvi živinsko razstavo in premovanje, seveda samo tisti živinorejci, ki so člani selekcijske živinorejske zadruge. To premovanje bo 13. avgusta ob 2 popoldne. Zanimivo bo to razstavo pogledati, ker se bo videlo, kaj lahko napravi organizacija v dveh letih. Za najboljšje živali se bodo delile podpore. Vsi živinorejci ste vabljeni, kakor tudi vsi, ki se za izboljšanje živinoreje zanimate. — Tudi naši sadjarji ne držijo rok križem. Uglabljejo, kako bi prišli do moderne sušilnice, da bi se skrinje pod streho zopet napolnile s suhim sadjem, kakor je bilo v starih časih. Načrti so lepi. Kako jih bomo izpeljali, bomo pa drugi poročali.

Raka pri Krškem. V kratkem prično z delom na občinski poti, vodeči iz Blatnika proti Dolenji vasi. V to svrbo je banovina že nakazala 25.000 din. za kar gre precej zasluge banovinskemu tajniku JRZ g. Tomazinu, ki se je za prizadete zavzel, da bodo vendarle enkrat prišli do poštene poti. — Prihodnje nedelje, dne 8. avgusta, bomo imeli na Raki »Lovrenčko žegnanje«. Drugo nedeljo pa, ko se bo praznoval tudi praznik Marije Vnebozete, bo pri nas tabor Marijinih vrtec soedelnih župnij.

Mirenski popotnik

Zaupanja da ne zgubim in da besedo vam držim, sem šel še dalje po dolini. V St. Rupertu ni nič novic. Mo Maverjev je aretal stric, mu sežem v roko, vprašam stric: Kako pri vas je kaj pšenica? Pa reče: Malo smo našeli. Saj zmesni kruhek je sladak, da bi le dosti imel ga vse! Politika pa je stabilna, ker naša JNS agilna, zaspala je za vekomaj, ne bo je nikdar več nazaj. Na Mirni vprašam kaj pa kaj? reko mi: Klerikalni zmaj je zopet vzletel iz globin in »naciji« pretil pogin. Najhuja rana za enkrat, je ta prokleti konkordat. Včas zatrjuje se tako, kadar se sika nam meso in kakšna konkordat je stvar, gotovo vedel bo mesar.

Saj konkordat bi žel po gobe, pa kaj storili so grdobe poslanca so vse podkupili in pokoga so zastrupili. Ker pa v naši metropoli Jenarja nimajo nikoli iz Švice dva areoplana bila sta v Beligrad poslana. Tri touse »jurjev« na enkrat v Beligrad sta pripeljala v parlament sta jih zmetala, ja so kupili konkordat. Da pa resnična je ta stvar, to potrjuje nam mesar.

Mogoče bi vprašali vi, kdaj »svarje« v Švice so prišli Tja »lifralli« so jih ljudje ki »padajo« v JNS. Zdaj priliko smo izrabili ter z »jurčki« konkordat kupili ki »naciji« so jih tam skrili. Zdaj JNS to objokuje, a se na svetu vse maščuje.

Mirna. Dne 14. julija je praznoval naš gospod župnik Biraž Jakob pedesetletnico rojstva in v nedeljo, 1. avgusta, obhaja 25 letnico mašništva. Ker v svoji skromnosti odklanja vsako zunanjo proslavo tega dvojnega jubileja, zato nam narekuje čut hvaležnosti, da se ga spomnimo vsaj na tem mestu. Božja previdnost nam ga je poslala v dobi, ko smo ga najbolj potrebovali. Preživel je z nami čase najhujše gospodarske krize in političnih preganjanj. Kolikokrat smo že okoro obupali pod težo razmera, pa je prišel med nas in nam vili novega poguma in upanja v boljše bodočnost. Deba osem let je bila doba gospodarskih polonov in denarne krize, ali naš gospod župnik se tega ni ustrašil, ampak je enoval in delal, tako da se povsed vidijo sadovi njegovega dela. Dal je prenoviti notranjščino naše župne cerkve, popravil in prekril je gospodarska poslopja, napravil lep vrt ob glavni cesti, ki je v okras celi vasi, in slednjič nam je zgradil nov prosvetni dom — žarišče naše prosvete. Zato se v teh dneh vsi farani in prijatelji našega gospoda Jakata z ljubeznivo spominjamo in prosimo Vsemogočnega, naj ga nam obrani še mnogo let!

Medvede. Zadnja občinska seja je bila kaj zanimiva. Občinski odborniki, predsednik gasil. društva, je prosil pojasnila, zakaj ni občinski odbornik, bivši župan, hotel dati ob zadnjem požaru ključa do vodovodnega hidranta za gašenje ognja. Seveda se je čutil vprašani odbornik močno užaljenega, navajal je vse mogoče izgovore. Le tega ni mogel utajiti, da ključa gasilnemu društvu ni hotel dati za javno potrebo, da bi je tudi občina pri-

Zdaj konkordat sprejeli so; se podražilo je meso in moka tudi, vse enkrat. Oj ti nezrečni konkordat!

Za danes dosti naj bo to. Če še kaj v Mirni je novo, bom drugič žel pogledat in vam prišel povedat. Sem čul, da tamkej so zverci, kot se nikjer jih ne dobi: V ravnem jutru kmetijski, se »gabel fritički« demokrac, a za kosilo že mijavka, zvečer pa e komunisti javka. Ko zopet bo dovoljen lov, pripeljem vam to zver domov. Zdaj zopet malo potrpite kar sem objubil to dobiti!

le noč. In nedvomno bi postali čuvajem pravi prijatelji, da bi jim nosili vode. Pa ljudje se takemu prijateljstvu previdno izogibajo.

Cela vas v občinskem svetu. In francoskem departmaju Haute-Saone leš vasiica Villedieu-les-Queuoche. Šteje točno 13 prebivalcev. Je samostojna občina in njen občinski svet šteje po francoski občinski upravi deset odbornikov in še župana povrhu. Na občinskih sejah se torej shaja ednajst prebivalcev in le dva sta izven odbora. Nedavno so se v tej občini vršile volitve in francoski listi poročajo o siloviti borbi za občinske sedeže; seve boja niso vodile stranke, marveč sorodstvo. Vsi prebivalci bi bili radi občinski odborniki in nek francoski list je duhovito priporočal vladi naj za to občino postavno zviša število odbornikov na 13 in s tem zaključiti ostri »politični« boj. Vprašanje je le, če se boj ne bi kljub temu nadaljeval v odboru.

Ena sama orhideja ima na leto 70 milijonov semen in vendar jo je tako težko dobiti. Raj čehel tehta navadno en in pol do dva in pol kilograma.

mi miru, dokler ni izbrisana sramota, ki mi jo je prizadel!

»Jezik za zobe, ti mevža!« se je zadržal gospod Vace. »Ako bi bil bolje sedel na konju, te ribič ne bi bil prekužen!« Udaril je s pestjo ob mizo in prevpil hrup, ki je bil sledil za temi besedami. »Bo mir ali ne? Bom li videl, kdo naj še ukazuje v moji hiši, vi ali jaz?« Z iskrenimi se očmi je meril sinove, ki so neradi umolknili. »Od te ure se bo zgodilo, kar hočem jaz, jaz sam! Da mi nobeden ne dreza kam z roko kakor neroda tu notri — razen če vas je volja, da boste od danes čez nekaj tednov brez strehe in piče, in da se vam bo rogal vsak kmečki hlapec v Gadenu.« Gospod Vace se je prestopil po izbi in obstal zopet pri mizi. »Ribič bo vaš! Uro pa, ko naj pade, napovem sam. Danes je bil pri Lokijevem kamnu in je predel spletke s kutarji. Če ga pogreše že jutri, bi se utegnili pač spomniti, da je bil on prvi, ki se je postavil na njihovo stran, in bi planili nadme z ognjem in križem. To pa že vem: s to bratovščino in njihovimi svetniki ni dobro spuščati se v boj. Ziveti hočem z njimi v miru, seveda na svoj način. Preden zamahnem, moram vedeti, za katero noč je sklical župan več, moram vedeti, kaj so na njem sklenili — in moram vedeti še mnogo drugega. Zato dovolj za danes! Rimiger!«

»Kaj bi, oče?«
»Ti odjezdiš jutri zopet v Lokijev les. Vzemi s seboj Heninka, Ajlberta in Otloha — in če započne kateri prepir, ga mahni po butici v moje m imenu! Zdaj stran in vsi na kožo!«

Gospod Vace je stopil ven v mesečino, ki je svetlo lila v vežo, da bi se nadihal hladnega zraka, zakaj v debelih sragah mu je tekkel pot s senec; naslonil se je na stopniščni steber, pogledal čez dolino tja daleč v lesketajočo se mesečno noč in stresel pesti. »O ko bi mogel

zgrabiti goro v drobno in jo prevrniti, da bi se zvalila čez nje in njihovo leseno gnezdo!« V izbi za njim je vse potihnilo; ko se je hotel zdaj gospod Vace vrniti v hišo, je osupel obstal na pragu. Pred njim, sredi izbe, je stala njegova hči Reka, v beli spalnii obleki, z bledim obrazom, ki so ga obdajali razpuščeni rdeči lasje, in s temnim pogledom, ki ga je upirala v očeta.

»Dekle, kaj pa ti?«

»Odgovor hočem na vprašanje!« je dejala s trepetajočim glasom. »Kar je storil Henink ribiču, ali se je zgodilo s tvojo voljo. na tvoj ukaz?«

»Ha, posluške si utepala?« je jezno vrazil gospod Vace.

»Mar je treba utepati posluške pri kričanju, ki se čuje skozi vse stene?« Odgovori! Ne briga me, kaj počenja Henink — med njim in menoj leže gore in doline. A ti si moj oče!« Odgovori: ali je Henink zavratno sprožil puščico in zavalil kamen na tvoj ukaz?«

Zgodi Rekin pogled je očividno zbudil v gospodu Vaceju neki neprijetni občutek. »Lahko bi dejal: ne, je zagodrnjal. »kar je ta tepec storil, mi mora prej škodovati ko koristiti, in kako naj bi hotel riniti v lastno škodo?« S polpriprtimi očmi je napeto gledal Reki v obraz in skušal brati v njenih okamenelih potezah. »Preden pa odgovorim dalje, je dejal počasi, »bi rad postavil sam neko vprašanje: Kaj ti je ribič mar?«

»On? Nič!« je odgovorila Reka razdraženo. »Skrb me je samo za njegovo sestro, ki mi je prirastla k srcu!«

»Tako?« Sestra torej?« Gospod Vace je ujel z jezikom brke med zobe in grizel sive kocine. »Zakaj jo pa imaš tako rada, sestro?«

»Ker je dobra in vdana in zasluži mojo ljubezen.«

»Tako?« Dobra in vdana? Sestra? In zato zasluži tvojo ljubezen. In drugače — drugače nimaš nobenega vzroka?«

apevale k vodovodu; med tem pa, ko je pred nekaj meseci gorela šupa njegovemu prijatelju, je bil hlađen, da se odprti, preden so prišli gasilci. Zato mu je popolno upravičeno zabrali drugi odbornik, da je on za ljudski blagor vnet s čistišči ob volitvah in kadar njemu kaže, ne pa v resnici kakor je dokazal zadnji požar. — 19. julija preteklega meseca smo imeli pogreb a sv. maša. Umrl je obrtnik in vojni invalid. Zapustil je vdovo in 5 nedorašlih otrok. Hvalovredno je bilo, da ga je obrtna zadruga spremljala k grobu z vencom. Ni bilo pa dostojno in hvalovredno, da so šli nekateri zadrufnički namočiti v cerkev k pogrebu sv. maši — v gostilno. Tudi to velja zapomniti, da ne bo kdo, ki hoče kaj svetjati, potem kdaj trkal na prsa in govoril, da je dober in plemenit in dostojen človek, če že za ne kristjan.

Velike Lašče — Sv. Rok. Romarjem sporočamo, da bo pri Sv. Roku na sv. Roka dan sv. maša ob 6 in ob 8 dopoldne, v nedeljo, dne 22. avgusta pa ob 6 in ob 10 dopoldne z blagoslovom. V soboto, dne 21. in v nedeljo, dne 22. avgusta zvečer po Ave Mariji bo čestnejše sv. Rešnjega Telesa enako za moše in fante. Tudi sv. zakramente bodo romarji lahko prejeli na dan sv. Roka in v nedeljo. Vsi najvidnejše vabljeni.

Zlata poroka v Črnomlju. Ze zadnjič smo obrineje poročali o lepem življenjskem jubileju g. Matija J. Skubica in njegove soproge Marije, ki sta praznovala 50 letni jubilej zakonskega življenja. Po naši neprevidnosti pa se je pri sliki jubilaritove ge. soproge zgodila pomota, ki jo obžalujemo. Danes to napako popravljamo.

Polhov Gradec. Lotos nas je še trikrat obkrala šiba božja s trdnim vinarjem in toba in v nekaterih vaseh uničila skoro ves letošnji pridelek. Na splošno bo žita in fišola in krme zelo malo, zelo prizadeta sta pa tudi krompir in sadje. Če bi ne bilo zadnje katastrofe o sv. Ani, bi vsaj za alilo še bilo, tako pa nam bo trda predla. Zadnja toča je posebno sadju močno škodovala, ker je skoro vsega skledila. Veliko škoda je tudi na streeh, kjer je toča po nekaterih krajih zdobila skoro vso opeko in pobila veliko šip na oknih. Še celo ljudi, ki so se ob tistem času vračali s polja, je toča, ki je padala v težkih kepah, hudo ranila. Tako debele toče tudi najstarejši ljudje v fari ne pomajajo. Šibe ne urja, žiri nas o Gospod! — Veliko oviro v prometnem oziru je delal takozvani Jeršev klanc in svojim nevarnim, ostrim ovinkom. Ljudje se čudijo, da na tem ostrem ovinku ni prišlo do večjih nesreč. Nujno potreba, da se regulira ta klanc in ovinek, je sprevidel okrajni čestni odbor po odločnem posredovanju g. Ambrožiča Alojzija in je že v začetku julija prišel z delom. Ker je po izjavi merodajnih činiteljev ta cesta, ki veže Polhov Gradec z Ljubljano, v tujskoprometnem oziru ena izmed najbolj važnih v Sloveniji, prosimo okraj. čestni odbor, da posveti tej cesti kar največ pozornje, da se bodo radi njene silne ožine tudi druga meša čimprej regulirala, da se odbijejo tako nevarni ovinki in manjšajo klanci.

Petkovce pri Logatcu. Vsakoletno »Lovrenovo žegnanec« bo letos 6. avgusta, ne v nedeljo po sv. Lovrencu kot običajno. Pridite vsi, ki ljubite lep razgled, a vas visoke gore preveč utrudijo. Uro hoda od železniške postaje in Logatca ni preveč! Razgled pa je lepši kot s marikatere visoke gore. Pridite! Naučili se boste solnce, ogledali po mili volji hribovito Notranjako in obenem boste tudi zadostili nedeljki dolžnosti.

Brusnice pri Novem mestu. V noči od nedelje na ponedeljek je po hudem nalivu izstopil potok v Brusnicah; voda je odtrgala škarpe pri Lukšetu in Hudoklinu, drla po cesti, njivah in v hiše, da so morali ljudje reševati živino. Škoda je precejšnja. V Gabereki gori je pretekli teden napravila toča veliko škodo. Ze prej pa je opazila Bendija in Sadeže. V splošnem pa je bila brusniška dolina obvarovana toče. Bog nam prislane! — Uredili bomo pokopališče v Brusnicah, kar je še skrajni čas. Popravili ga bomo vednočas z brezplačnim delom in vošnjaki naših dobrih posestnikov, ki se jih je že precej prijavilo. Nekateri bodo dali brezplačno posek in gramoz. Vsa čast Vam, farani! — V nedeljo,

dne 8. avgusta obhajajo brusniška gasilca leta 28. letnico obstoja. Ob 10 bo sv. maša, nato pa blagoslovitev nastave. Ki je dele ž. šolskih oester v Ljubljani. Ob tej priliki bo odlikovanih 17 gasilcev s žilami, arebrnimi in bronastimi koljancami. Vrsta veselja bo nudila obilo požarne zabave, s kateri bo gotove pripomoga tudi šentlarijska godba. Pridite domači in sosede, da pomagate naši fetti po svojih močeh! Vsem dobrotnikom, ki ste darovali naša jedila in denar — Bog plačaji!

— **Gaberje pri Brusnicah.** Gaberjem je v nedeljo ponoči voda zopet napravila veliko škodo. Hladnik je odvijal, odtrgal škarpe, raztrgal cesto, napravlil veliko množico kamenja po njivah in uničil letino. V hlev Jožeta Tutina je vrla voda la mu odnesla steno. Kralj Frans je privesal letnico ob pod, ker je bila nevarnost, da mu je voda ne odnese. Pred par dnevi toča, sedaj pa apet in nesreča.

RADIO LJUBLJANA

Četrtek, 5. avgusta: 19.30 Nac. ura. 19.50 Deset minut zabave. 20 Za kratek čas. 20.10 Slovenscina za Slovence. 20.30 Pevski koncert. 22.15 Radijski jazz. — **Petek, 6. avg.:** 13.15 Radij. orkester. 19.30 Cigani igrajo. 20.10 Ženske ura. 20.30 Radijski orkester. 21.15 Orgelski koncert. 22.30 Angleške plošče. — **Sobota, 7. avgusta:** 18 Radijski orkester. 18.40 Pogovori a profesorci. 19.30 Nac. ura. 19.50 Pregled sporeda. 20 O znanosti politiki. 20.30 Pratika za mesec avgust. 22.15 Radijski orkester. — **Nedelja, 8. avgusta:** 8 Vesni nedeljski pozdrav. 9 Čas, poročila, spored. 9.15 Plošče. 9.45 Vesni govor. 10 Prens cerkvene glasbe. 11.30 Otroška ura. 12 Koncert pevškega zbora »Sloga« iz Kranja. 13.15 Radijski orkester. 17 Kmet. ura: Sortiranje sadja. 17.30 Koncert vojaške godbe. 19.30 Nac. ura. 19.50 Radijski orkester. 21 Koncert pevškega zbora »Tobovaljski slavšček«. — **Ponedeljek, 9. avgusta:** 19.30 Nac. ura. 19.50 Zanimivosti. 20 Plošče. 20.10 Letošnja knjižna izdaja Slov. tožske matice. 20.30 Prens koncerta in Dobrne. 22.15 Ura lahke glasbe. — **Torek, 10. avgusta:** 13.15 Radijski orkester. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zabaval kotiček. 20 Plošče. 20.10 Cestna prometna težnje v dravski banovini. 20.30 Pevski koncert. 22.15 Ješek in Jožek. — **Sreda, 11. avgusta:** 19.30 Nac. ura. 19.50 Plošče. 20.10 Veselo zgodba. 20.30 Oddelček zbora Glasbene Matice. 21.15 Radijski orkester. 22.15 Radijski orkester.

W. Hauff — I. O.:

Pravljice

V trenutku se je vihar polegel in valovi poinirili, kakor bi bil kdo olje izli nanje. Komaj se je malo oddahnil in se ozrl naokoli, ali ne bi morda kje zagledal suhe zemlje, ko se prične jambor pod njim na čuden način daljšati in premikati. Silno se je prestrašil, ko je opazil, da ne jezdi več na lesu, ampak na velikanskem delfinu; toda kmalu se je pomiril in ko je videl, kako reže delfin valove hitro, a mirno in vztrajno, je pripisoval svojo čudežno rešitev srebrni piščalki in dobrotni vili in se ji iskreno zahvaljeval.

Bliskoma ga je nesel čudežni konj skozi valove in še preden se je zvečeroilo, je zagledal suho zemljo in spoznal široko reko, v katero je delfin tudi takoj zavil. Po neki navzgor je šlo počasneje in da ga ne bi žela in lakota ugonobili, je vzel Said, ki se je iz starih pravljic spominjal, kako je treba čarati, piščalko in glasno zapiskal ter si obenem želel dober obed. Takoj se je riba ustavila, iz vode se je dvignila miza, suha, kakor bi bila osem dni na soncu, in bogato obložena z izvrstnimi jedili. Said se je čvrsto lotil obeda, zakaj njegova hrana v ujetništvu je bila borna in slaba, in ko se je nasitil, se je zahvalil; mizica se je potopila, on pa je dregnil delfina v bok, ki je takoj dalje plaval po neki navzgor.

Sonce je že zahajalo, ko zagleda Said v mračni dalji obrise velikega mesta, Egar minareti so mu vzbujali podobnost z bagdaskimi. Misel na Bagdad mu ni bila prav prijetna, toda njegovo zaupanje na dobrotno vilo je bilo tolikšno, da je trdno veroval,

da ga ne bo izročila v roke ničvrednega Kalum-Beka. Kako miljo vstran od mesta blizu reke zagleda prekrasno pristavo in glej — prav k tej hiši krene riba.

Na strehi je stalo več lepo oblečenih mož in ob bregu zapazi Said veliko množico služabnikov, ki so ga gledali in od začudenja sklepal roke. Ob mramornatih stopnicah, ki so vodile od vode k vili, se delfin ustavi in komaj stopi Said na stopnice, že tudi riba brez sledu izgine. Po stopnicah dol pa prihiti nekaj služabnikov, ki ga prosijo v imenu svojega gospoda, naj pride k njim gori; obenem mu ponudijo suha oblačila. Hitro se preobleče in sledi potem služabnikom na streho, kjer najde tri moše, od katerih mu pride največji in najlepši prijazen in milostno nasprotni. »Kdo si, čudoviti tujec,« ga nagovori, »ki krotiš ribe v morju in jih vodiš levo in desno kakor najboljši jezdec svojega konja? Ali si čarovnik ali človek kakor mi?«

»Gospod!« odgovori Said, »meni se je zadnje tedno slabo godilo; če vas veseli, vam bom pripovedoval.« In zdaj je prišel in pripovedoval trem možem svojo zgodbo od trenutka, ko je zapustil hišo svojega očeta, pa do svoje čudežne rešitve. Možje so spremljali njegovo pripovedovanje z znaki strmenja in začudenja; ko pa je končal, je dejal hišni gospodar, ki ga je bil tako prijazno sprejel: »Tvojim besedam verjamem, Said! Toda pripovedoval si nam, da si pri tekmi dobil veržico in da ti je kalif podaril prestan; ali nam moreš to pokazati?«

»Tu na svojem srcu sem oboje shranil,« reče mladenc, »in do zadnje kaplje krvi bi bil branil tako dragocena darila, kajti smatram za najslavnejše in najlepše dejanje, da sem rešil velikega kalifa iz rok

RAZNO

Šmentani Amerikanci. Is filmskega mesta Hollywooda prihaja poročilo, da so tamonjni možki začeli nositi novo modo, ki se bistveno razlikuje od dosedanje. Takole se je predstavil modni kralj Twestfort častnikarjem: V pisani sukni, modrih hlačah in v svilenem rdečem telovniku. In je pristavil, da bodo moderni možki odložili črna, žalna obleke, fraki bodo odložili modri, sukneje rudeče, čvrsti temnordeči, telovniki bodo temnordeči, zeleni, rumeni ali lila, pa tudi spodnje perilo v živahnih, pisanih barvah. — Če ni menil je pustnih oblik in pustnih norcev?

Z lakoto zdravi. V bližini Londona je sanatorij, ki je zelo priljubljen med zgornjimi desetimi tisoči londonske družbe. Imenujejo ga »palaco gladu«. Njegov vodja ni nikak zdravnik, marveč inženjer. Nedavno se je vrnil iz ubožen je Afrike, danes pa še poseduj: lepo imetje. Ker v Afriki ni mogel najti dala, je mnogo stradal. Pri tem je opazoval, da glad zdravja ne škoduje, marveč — da gotove mere — koristi.

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Sejmi

Od 6. do 12. avgusta 1937.

Vsak ponedeljek: veliki tržni dan v Kranju (prodaja se lahko vse).

Vsak torek: tržni dan v Kamniku.

Vsaki drugi torek v mesecu: Kamnik (živinski in kramarski sejmi).

Vsako sredo: veliki tržni dan v Ljubljani in v Trzinu.

Vsaki četrtek: tržni dan v Črnomlju in na Vrhniki.

Vsako soboto: tržni dan v Domžalah, v Kamniku, v Ljubljani, v Skofji Loki in v Trzinu.

8. avgusta živinski in kramarski sejem v Studencu pri Krškem. — 9. avgusta: goved. in kramarski sejem v Radečah pri Zidanem mostu. — 10. avgusta: živinski in kramarski sejem v Dobu pri Kamniku, v Ravtah pri Logatcu in v Bentlovcu ob Tenencih. — 12. avgusta: živinski sejem na Rakeku.

Opomba: Da ustrezemo velikemu številu naših naročnikov, smo z današnjim dnem vpeljali pod posebno rubriko sejme. Ne moremo pa jamčiti ne danes, ne v bodoče za točnost v vsakem pogledu. Obiščne uprave, pa tudi vse spoštovane čitatelje »Domoljuba« prav lepo prosimo, naj nam sporoče morebitne spremembe in napake. Saj je v korist občin in občanov, prodajalcev in kupcev, da so sejmski podatki kar najbolj zanesljivi.

Premovanje rodovniških krajev

Banska uprava bo priredila letos premovanja rodovniških krajev v mnogih krajih naše banovine. Premovane bodo le živali, ki so vpisane v rodovnik in ki so bile kontrolirane. Skupno je bilo letos vpisanih v rodovnik 2190 glav. V naslednjem prinašamo seznam krajev, kjer se bo premovanje vršilo, dan premovanja in višino nagrad, ki se bodo na posameznih premovanjih rejcem izplačale.

Velike Lašče, 19. avgusta, 3200 din; Ribnica, 20. avgusta, 1900 din; St. Jernej, 16. septembra, 1600 din; St. Rupert, 15. septembra, 2400 din; Radeče, 12. avgusta, 800 din; St. Janž, 14. septem-

bra, 600 din; Stična, 14. avgusta, 1900 din; Litijska, 13. avgusta, 800 din; Smartno, 13. avgusta, 800 dinarjev; Grosuplje, 21. avgusta, 800 din; Unec, 9. avgusta, 800 din; Logatec, 10. avgusta, 1400 din; Novo mesto, 2. avgusta, 2700 din; Smolenja vas, 5. avgusta, 1700 din; Prečoa, 4. avgusta, 800 din; Nedelica in Turnišče, 23. avgusta, 4200 din; Laško-Kapca, 24. avgusta, 4000 din; Puconci, 1. septembra, 2000 din; Mavkovi, 2. septembra, 2900 dinarjev; Pertoča, 8. septembra, 3000; Martjanci, 4. septembra, 3600 din; Veržej, 25. avgust, 2400 dinarjev; Smartno ob Paki, 9. septembra, 1200 dinarjev; Slovenska Bistrica, 31. avgusta, 1000 din; Slovenjgradec, 11. septembra, 1800 din; Velenje, 10. septembra, 1600 din; Dol p. Brastniku, 20. septembra, 800 din; Jurklošter, 21. septembra, 1000 dinarjev; Ponikva, 22. septembra, 1700 din; Sveti Križ, p. Rogaske Slatina, 24. septembra, 800 din; Zibaka, 23. septembra, 700 din; Sevnica, 20. septembra, 700 din; Bedo, 29. septembra, 1000 din; Komenda, 28. septembra, 3700 din; Naklo, 8. oktobra, 1400 din; Velesovo, 7. oktobra, 1100 din; Predaljšje, 6. oktobra, 1100 din; Cerklje, 5. oktobra, 900 din; Skofje Loka, 12. oktobra, 1200 din; Gorje, 8. oktobra, —; Ormož, 26. avgusta, 2000 dinarjev; Cirkovci, 28. avgusta, 1100 din; Markovci, 27. avgusta, 1400 din.

Kmečki tabor na Zaplazu

Dne 22. avgusta bo na Zaplazu pri Catežu, na lepi dolenjski božji poti, kjer so že pred vojno bili lepi shodi, velik kmečki tabor. Priredila ga bo »Kmečka zveza«, stanovska organizacija slovenskih kmetov. Tu naj tudi naš Dolenjec pokaže svojo stanovsko zavednost. Taki-le tabori so uujno potrebni, da se zavemo pomena kmečkega stanu, ki je številno najmočnejši. Slov. kmečka hiša je ona, od koder so izišli voditelji slovenskega naroda, slovenska kmečka hiša prehranjuje mesta in slovenski kmeti s svojimi žulji največ prispeva v državno blagajno. Kljub temu njegova beseda najmanj pride do veljave in to vedel stanovske nezavednosti. Ze vsi stanovi so se organizirali, ko smo mi kmetje tako rekoč spali. In s svojimi zbornicami dosegli v državi zavidljiv položaj, ki bi ga samo s številčno

močjo ne bili zmogli. Tudi mi smo zadnji čas po zaslugi svojih voditeljev, ki so izšli iz našega stanu, dosegli svojo kmečko zbornico, toda brez vsakega hanka bi, če je ne bomo vedno in povsod podprli z živim zanimanjem in nastopi, ki bodo izraz naše stanovske zavednosti. To lahko storimo na dva načina: z rednimi stanovskimi zborovanji, kjer krepko izrazimo svoje želje, ter z našim taborom. Eno takih zborovanj se bo vršilo tudi na Zaplazu pri Catežu. Tu bodo govorili zastopniki našega stanu, tako predsednik Kmečke zveze Janez Brodar in predsednik Zupanske zveze Nande Novak ter drugi kmečki zastopniki. Tu bomo slišali in podarili, katerega pomena je vedno in povsod poudariti temeljni vsakega našega gibanja: katolištvo in slovensko vedno in povsod napadeno od zagrizenih nasprotnikov našega naroda. Tu bomo tudi slišali, kaj nam je zanaprej potrebno, da bo tudi naša kmečka Dolenjska zanaprej bolj upoštevana in kaj naj storimo za njen procvit.

Zato pa 22. avgusta na svidenje na Zaplazu!

Slovenski javnosti

Toča, ki je pretekli ponedeljek divjala v naših krajih, je med drugim tudi v največji slovenski kmečki občini Šmihel-Stopiče in občini Prečoa napravila nepopravljivo škodo. V občini Šmihel-Stopiče je popolnoma uničila pridelke v 35 vaseh, v 10 vaseh deloma, dočim je v občini Prečoa popolnoma uničila letino v 8 deloma pa v 5 vaseh. Poleg tega je napravila tudi ogromno škodo na hišah in gospodarskih posoljih, ker je uničila stotisoče stršne opeke. V obeh občinah je 6800 ljudi prizadetih in znaša škoda okrog 6.300.000 Din.

Vasi v teh občinah so siromašne. Izključeno je, da bi si mogli prebivalci iz lastnih sredstev zopet opomoči. Morajo si nabaviti potrebno opeko, da pokrijejo gole strehe in si na ta način zagotovijo še nadaljnje prebivanje v njih, morajo imeti tudi denar za nakup življenjskih potrebščin, sicer jim grozi glad.

Da se odpomore prebivalcem prizadetih občin, se je osnoval podpisani odbor, ki si je na del naloge, da se obrne na celokupno slovensko javnost e prošno, da tudi ona s svojimi sicer skromnimi sredstvi vendar prikoči neurečnemu na pomoč. Odbor je sicer prepričan, da bo naša vlada in banška uprava v Ljubljani storili vse, kar je mogoče, vendar se v največji meri zanaša na dobra srca slovenskih ljudi.

Podpisani odbor zaradi tega prosi vse sloven-

Nekaj iz dunajskega živalskega vrta. Dunajski živalski vrt v Schönbrunnu je tretji največji v Evropi, v njem si lahko ogleda živali iz vsakega sveta, tudi take, ki v evobodi še izumirajo. Največja važnosti polaga vodstvo na uspehe pri izrezi mladega naraščanja. Posebno letos imajo gledalci priliko, da si ogledajo vrsto mladih živali, ki imajo ted svojo domovino. Tako med drugimi mlado blazno novo tele, mlade povodne kooje, Sunda-bivole itd. Najed na težoo enqesooj je plitji svet, ki vzbuja občudovanje vaskogor, ki si ga ogleda. Živalski vrt v Schönbrunnu se vzdržuje iz lastnih sredstev, ni dovoljujejo celo nove nabave in povečanja. — Ekor pride na Dunaj, naj nikakor ne zamudi prilike in et naj ogleda redko zanimivo.

Cel kilometer pod morjem. Ameriški znanstvenik Beebe je osctavil potapljaško kroglo, v kateri se je spustil v morje celih 928 metrov. Ostal je v tej globini 3 ure. Ko so jih potegnili na vrh, je dejal Beebe: Po teh urah v strašni temi sonce strahno sleti. Zrak tu sunaj je čter hladan, vendar pa

njegovih morilcev. Nato potegne veržico in prstan iz oblike na prsni in poda oboje možem.

»Pri prerokovi bradi, seveda je, to je moj prstan!« vzklikne veliki, lepi mož. »Veliki vezir, objemiva ga, to je najin rešitelj.« Said je mislil, da sanja, ko sta ga ta dva moža objela. Hitro se vrže na tla in pravi: »Oprostite, vladar vernikov, da sem tako pred teboj govoril, gotovo si Harun Al-Rašid, veliki kalif bagdatski.«

»Sem in tvoj prijatelj!« odgovori Harun, »odslej se mora tvoja žalostna usoda spremeniti. Z menoj pojdeš v Bagdad, v moji bližini ostaneš in mi boš najljubši zaupnik; kajti resnično, tisto noč si pokazal, da ti je veliko do Haruna in ne bi maral vsakega svojih najzvestejših služabnikov postaviti na enako preizkušnjo!«

Said se kalifu zahvali; obljubi mu, da ostane za vedno pri njem, samo prej bi še rad potoval k očetu, ki je gotovo v velikih skrbeh zanj. Kalif mu pritrudi. Kmalu nato sedejo na konje in dospejo, še preden je sonce zašlo, v Bagdad. Kalif da Saidu na razpolago dolgo vrsto prekrasnih sob v svoji palači in mu obljubi, da mu bo dal zgraditi lastno hišo.

Brž ko sta Saidova stara bojna prijatelja, kalifov brat in sin velikega vezirja, izvedela za ta dogodek, sta prihitela k njemu. Objela sta ga kot rešitelja teh dragih jim mož in ga prosila, naj bo njun prijatelj. Kako pa ostrmita, ko jima reče: »Vajin prijatelj sem že davno,« ko jima pokaže veržico, ki jo je prejel kot bojno darilo, in ju spomni na to in ono. Videla sta ga bila vedno je temuorjavega in z dolgo brado; šele ko jima pripoveduje, zakaj in kako se je preobrazil, ko da v svoje opravilce prinesli topo orožje, se z njima bojuje in dokaže, da je res Almanzor

Hrabri, tedaj ga znova viharno objemata in blagrujeta drug drugega, da imata takega prijatelja.

Naslednjega dne, ko je ravno sedel Said z velikim vezirjem pri Harunu, vstopi nadkomornik Mesur in pravi: »Vladar vernikov, če smem, bi te rad prosil, da mi izkažeš neko milost.«

»Hočem najprej slišati,« odgovori Harun.

»Zunaj stoji moj pravi, ljubi bratranec Kalum-Bek, znameniti trgovec z bazarja,« poroča Mesur; »ta ima čudno pravdo z nekim možem iz Balsore, čigar sin je služil pri Kalum-Beku, ga okradel in potem zbežal, da nihče ne ve kam. Zdaj pa hoče oče svojega sina od Kaluma in ta ga vendar nima. Zato želi in te prosi milosti, da bi po svoji veliki razumnosti in modrosti posredoval med možem iz Balsore in njim.«

»Hočem razsoditi,« odvrne kalif. »Čez pol ure naj stopi tvoj gospod bratranec s svojim nasprotnikom v sodno dvorano.«

Ko se je Mesur zahvalil in odšel, reče Harun: »To je gotovo tvoj oče, Said, in ker sem po sreči vse izvedel, kako stvar stoji, bom sodil kot Salomon. Ti, Said, se skrj za pregrinjalom pri mojem prestolu, dokler te ne pokličem, in ti, veliki vezir, daj takoj poklicati zanikarnega in preuaglega policijskega sodnika. Rabil ga bom pri zasliševanju.«

Oba storita, kakor jima je zapovedal. Saidu je srce močnejše utripalo, ko je zagledal svojega očeta, ki je bled in žalosten in omahujoč stopil v sodno dvorano; in Kalum-Bekovo komaj vidno, samosvestno smehljanje, s katerim je šepetal svojemu bratranecu nadkomorniku, ga je tako dražilo, da bi bil kar nanj planil izza pregrinjala. Zakaj najhujše trpljenje in največjo žalost mu je bil nakopal prav ta hudobni človek.

eko javnost, da z denarnimi sredstvi priskoči na pomoč. Predvsem se obrača podpisani odbor na denarne zavode v Sloveniji, na industrijska, trgovaška in obrtna podjetja ter na imovitejše privatnike. Zneski naj se nakazujejo na ljudsko posojilnico v Novem mestu, ček. račun 12.722 z oznacbo namena posojiljav. Imena darovalcev se bodo objavila v časopisih.

Predsednik: Brulc F., župan občine Šmihel-Stopiče; **tajnik:** Turk V., župan v Šmihelu; člani odbora: Zagorc Josip, župan, Prečna; Žitnik F., župan, Stopiče; Kres J., župan, Vavta vas; Komljanec J., župan, Prečna; Staniša Franc, pos., Vinja vas; Weble D., advokat in član ban. sveta, Novo mesto.

Iz pisarne Kmečke zveze

Vsem krajevnim kmečkim zvezam ljubljanske okolice!

Hitro se bliža naš praznik 8. avgust. Takrat se bomo zbrali vsi dobro misleči kmetje, organizirani v naši stanovski organizaciji: Kmečki zvezi, ter glasno povedali svoje želje in upravičene zahteve, zato naj ne bo nikogar, ki bi ostal ta dan doma, temveč vsi na Tabor k Dev. Mariji v Polju.

Do 8. ure zjutraj zbiranje krajevnih kmečkih zvez pri kolodvoru. Pridejo naj tjakaj do tega časa tudi vsi tisti, ki se ne bodo pripeljali z vlakom. Ob 8 sprejem gostov. Nato formiranje spreveda po skupinah po redu, ki ga bodo naznačili reditelji. Ob pol 9 odhod spreveda po vasi Dev. Mar. v Polju varno cerkev k sv. maši, ki se prične ob 9. Ob 10 bo tabor pred farno cerkvijo.

Govorili bodo to: Anton Šimenc, načelnik okr. Kmečke zveze; Brodar Janez, načelnik Kmečke zveze; Spindler Jože, iz Slov. gor.; Kržman Anton, svetnik Kmet. zbornice.

Se nekaj za tabor: Opozarjamo Vas, da ne boste pozabili na predvečer tabora krosor po hribih, kar naj oznanja vsem stanovom, da je nastopil čas kmečkega prebujanja.

k Sadno vino ali sadjevec, opisal M. Humek, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, leta 1917. Cena izvođa je 10 din. Knjiga je prirejena po najnovejših virih in lastnih izkušnjah. Nudi bogata navodila, kako se sadjevec izdeluje, kako z njim ravnamo, da dobimo okusno, zdravo in stanovitno pijačo. Knjiga se peča tudi z izdelavo kisa in uporabo sadnih tropin, da ne pridejo v nič; opremljena je z 42 podobami. Vsem sadjarjem to izvratno brošuro najtopleje priporočamo!

V dvorani je bilo mnogo ljudi, ki so hoteli slišati kalifa, kadar sodi. Ko je bagdadski vladar sedel na prestol, je veliki vezir zapovedal mir in vprašal, kdo nastopa kot tožitelj pred svojim gospodom.

Drzno stopi Kalum-Bek naprej in pravi: »Pred nekaj dnevi sem stal na vratih svoje trgovine na bazarju, ko je stopal klicar z možnjo denarja v roki in ta mož poleg njega mimo prodajalen in klical: 'Mošnjo zlata tistemu, ki ve kaj o Saidu iz Balsore!' Ta Said je bil pri meni v službi, zato sem vzkliknil: 'Le sem, prijatelj, jaz si lahko prislužim tisto možnjo.' Ta mož, ki mi je zdaj tako sovražen, pride prijazno in vpraša, kaj vem. Odgovorim: 'Vi ste gotovo Benezar, njegov oče?' in ko mi veselo pritrdi, mu pripovedujem, kako sem mladeniča v puščavi našel, ga rešil, mu stregel in spravil v Bagdad. Ves vesel mi podari možnjo. Zdaj pa čujte, kako brezmiseln je ta šlovek. Ko mu nato dalje pripovedujem, da je njegov sin pri meni služil, da se je slabo vedel, kradel in ušel, mi noče verjeti, se že nekaj dni prepira z menoj, zahteva nazaj sina in denar, a jaz mu obojega ne morem dati; zakaj denar mi pripada za poročilo, ki sem mu ga dal, in njegovega malopridnega dečaka mu ne morem pripeljati.«

Zdaj spregovori tudi Benezar. Opiše svojega sina, kako plemenit in kreposten je; ni mogel biti nikoli tako malopriden, da bi bil kradel. Pozove kalifa, naj strogo stvar preišče.

»Upam,« pravi Harun, »da si, kakor je dolžnost, tatvino naznanil, Kalum-Bek?«

»I kakopak!« vzklikne ta smehljaje. »Pred policijskega sodnika sem ga peljal.«

»Sem kaj s policijskim sodnikom?« zapove kalif.

Kaj bomo delali

Pojedelstvo: Ko smo opravili žito v shrambo, nastopijo razne spremembe. V snopih se nahajajo, kakor tudi izmlateno žito, ki se nam je zdelo na polju še popolnoma suho, je podvrženo v shrambi raznim spremembam. Zrnja je živo bitje, ki diha, razen tega se suši, t. j. oddaja vodo; ker se tvori iz njegovih epojin ogljikov dvokis in ker izgublja vodo, postaja vedno lažje. Za svojo življenje potreben kisik sprejema zrno, kot vsa druga bitja, iz zraka in izdihava ogljikov dvokis; obenem pa se tvori pri tem toplota. Vsako dihanje je epajanje zračnega kisika z organskimi snovmi in ker je to v zravi s tvorbo toplote, imenujemo dihanje tudi »počasno gorenje«. Dihanje je tem močnejše, 1. čim višja je toplota ozračja; 2. čim vlažnejše je zrno; 3. čim večjo množino beljakovin vsebuje in 4. čim manjše je zrno. Ako leži v snopih ali pa izmlateno žito v debeli plasti, se dihanje zaradi vedno zvišujoče se toplote in vlage bolj in bolj stopnjuje. Ako se ta debela žitna plast pravočasno ne prežrači in razprostra, se lahko zaradi previsoke toplote, ki doseže včasih tudi 80 stopinj Celzija in več, popolnoma pokvari. Vlaga, ki na more iz te plasti izhlapevati, se kopiči in kaplja na tla, kjer se potem hitro razmnožijo razno plemobne in gljivne bakterije, ki se žive iz organskih snovi zrna. Z močnim dihanjem je v zravi tudi uporaba dragocenih, v zrnu nakopičenih hranilnih snovi, predvsem škroba.

Najbolje je izmlateno seme v začetku razložiti v tanki, to je kakih 15—20 cm debeli plasti; nato ga v prvih dneh vsak dan ali pa vsak drugi dan premešamo in s tem prežračimo. Po kakih 14 dneh ga lahko razložimo v debelejšje plasti, in sicer do pol metra visoko in ga vsakih 14 dni premešamo. Pozimi pa, ko vsebuje zrno samo še kakih 15—17 odstotkov vode, znaša ta plast lahko 1 meter, pa tudi več. — Žitna shramba mora biti čista, suha in zračna. Tla ne smejo imeti koprinj; v tih se radi zagnojijo živalci in rastlinski škodljivci. Okna shrambe morajo biti zamrežena, da se prepreči destop ptičjem, mišim itd. Kdaj je primeren čas za obrznanje in zračenje žitne shrambe, tega nekateri ne uvažujejo, zato se seveda tudi ni čuditi, ako to delo nima nikakovega uspeha ali pa, ako včasih celo škoduje; upoštevati ji treba pri tem predvsem fizikalne pojave! Toplota žita v jeseni le polagoma pada, ker je paš v zravi z dihanjem semen. Ako nračimo shrambo v času, ko je zunanji zrak hladnejši in bolj suh kot pa zrak v shrambi, potem se

zunanji zrak pri stiku z zrakom v shrambi segreje in sprejema vlogo, kar je tudi namen zračenja.

Zivoreja: Tudi v avgustu krmi govoje živino in prašiče kolikor mogoče z zeleno krmo ali pa jh pasi, da ostane čim več prid.ikov za zimeko krmiljenje. Med premalo beljakovinata zelena krmila, kakršna je n. pr. zelena kuruza, primejšaj dovolj beljakovinatih zelenih krmil, deteljo, lucerno, grašico, da ne pade množina inleka pri kravah, kar se vselej zgodi pri pokladanju same zelene kuruze. Vprežni živini, konjem in volom pokladajmo le tako novo travniško ali deteljino seno, ki je povsem pokopelo, da se izogamo neprijetnostim in nevarnostim, ki jih lahko povzročijo pri živini preveč novo seno. Po travniških in košenilcah začni pasti zlasti mlado govejo živino, teleta in junice, dalje breje in mlečne živali, ki so morale ostati pri pomanzkanju pašnikov čez poletje le v hlevu in telakušiču.

Iz naših društev

Vrhnika. Po sedmih letih prieljenega počitka nas'opije v nedeljo, 15. t. m., popoldne spet naš fantje in dekleta pri tolovačni priferitvi v slikoviti farovski dolini. Ob pol dveh popoldne prične sprevod ekovi Vrhniko k litanijam v župno cerkev, po popoldanski službi božji bo pa tolovača. Pred pričetkom tolovače bo spregovoril g. Ivo Perlih. Pridite tudi iz sosednjih krajev kolikor mogoče v krojih in narodnih nohah! Tudi naš najboljši tolovaček na orodju, br. Varšek, je objubil, da nastopi.

Gornja Ponikva. Fantje Prosvetnega društva »Slovnške prirede dne 8. in 15. avgusta v epomia na obletnico blagoslovitve fantovske zastave v župnijski uti edinstveno Marijanevo proslavo. Glavna točka programa je prekrasen mieterij v treh delih od dr. Jožeta Valjavca: »Ona ti bo glavo stlač. Ostale točke programa so polne in hvaležne. — Vmes ne manjka petja. Med odmorom igrajo domači tamburasi. Začetek vsakirat po večernih ob 8 popoldne. — Sosedje in prijatelji, na evidenjej Zlasti pa naj ne bo zavednega fanta v sosedščini, ki bi v teh dneh ne prihitel na Ponikvo. Pokažimo, da smo vneti, polni plemenitega slovenskega duha, ki je pravi le, če ga preveča božji duh, in je najlepši okras naše mladine. — Po Mariji k Jerusu!

Sv. Gregor. Krekov prosvetni tabor pri nas je nam vsom zapustil globok vtis. Ljudje so pustili delo, da so mogli čim dostojnejše vse pripraviti za ta slovenski dan. Celo iz daljnih vasi kot n. pr. iz Škrlavice so se fantje in dekleta, žiani in članice

Ta se kakor po čarovniji takoj prikaže, tako da so vsi strmeli. Kalif ga vpraša, ali se spominja tega spora; le-ta pritrdi.

»Ali si zaslílal mladega moža, ali je tatvino priznal?« vpraša Harun.

»Ne, bil je tako trdovraten, da ni hotel nikomur drugemu priznati kakor samo vam!« odvrne sodnik.

»Toda ne spominjam se, da bi ga bil videl,« pravi kalif.

»I kako tudi! Moral bi vam potem vsak dan poslati celo krdelo take sodrge, ki hoče z vami govoriti.«

»Saj veš, da je moje uho vsakomur odprto,« odgovori Harun, »morda pa so bili dokazi za tatvino tako jasni, da ni bilo treba mladeniča voditi predme. Saj si imel priče, Kalum, da je bil denar, ki ti je bil ukraden, res tvoj?«

»Priče?« vpraša ta in prebledi, »ne, prič nisem imel; saj veste, vladar vernikov, da so vsi zlati popolnoma enaki. Odkod naj bi vzel priče, da ravno teh sto zlatov ni v moji blagajni?«

»Po čem pa si torej spoznal, da je oni znesek ravno tvoja lastnina?«

»Po možnji, v kateri je bil,« odvrne Kalum.

»Ali imaš možnjo tu?« poizveduje kalif dalje.

»Tukaj je,« pravi trgovec in izvleče možnjo ter jo poda velikemu vezirju, da jo izroči kalifu.

Toda vezir vzklikne, hlinjeno začuden: »Pri prerokovi bradi! Mošnja naj bo tvoja, ti pes? Moja je bila ta možnja in jaz sem jo dal s sto zlati napolnjeno nekemu vrlemu mlademu možu, ki me je rešil iz velike nevarnosti.«

»Ali lahko na to prisežeš?« vpraša kalif.

ne dosti bolj sveč, kakor pa v moji krogli, katero je napajal kisik. Obsorje se mi zdi, odkar sem v pustil malo celico krogelj, sedaj silno daleč. Učenjak je dognal, da prodra sončna luč 570 m globoko v morje.

Katerih je več. Dotraj je bil povsod govor o možgo večjem številu žensk kakor moških. Zveza narodov pa je čisto drugače povedala ob svojem mnenjem »judekeme« števil. V Evropi je razmerje med moškimi in ženakami 1000:1067. Vzrok je seveda še zmerom svetovna vojna, ki je pogoltnila toliko mož. V Rusiji pa se je to razmerje akoroda le enašilo, 1000 moških proti 1008 ženakam. Več moških kot žensk je samo v Afriki, Aziji in Oceaniji.

»Zveza alimentov« v Ameriki vodi statistiko zakonskih ločitev. Objavlja naslednje zanimive številke: V zadnjih 10 letih je 1.800.000 mož plačalo svojim ločenim zakonskim ženam 930.000 dolarjev alimentov. V tej vsoti niso stroški za ločitevne tožbe, sodišča, odvzemanje in drugo. In ne za živca!

Prosvetnega društva, vneto udeleževali dela. Zgrajati pa se je nad tem, da so bili na predvečer tabora, ko so se vračali proti domu, napadeni s kamenjem od fantalnikov, katerim delo Prosvetnega društva očitno ni všeč. A vse to nam ne sme vzeti poguma za delo v Prosvetnem društvu, temveč nasprotno nas mora podžigati za delovanje na polju katoliške prosvete. — Bog živi!

Sinkev tura. Prostovoljna gasilaka četa ima blagoslovitev nove motorne brigadne dne 8. avgusta ob 2 popoldne. Sodeluje menško godba. Vse prijatelje vabimo, da se udeležijo te naše prireditve!

Peovski koncert v Žužemberku

Pevci nestrpno pričakujejo svojega nastopa. Črni oblaki groze, kaplje začno padati, s ljudstvo vtraja. Drug za drugim se vrste pevski zbori iz Ambrusa, Ajdovca, Dobruša, Krke, Sel pri Šumberku, Zagradca in iz Žužemberka. Vsek zbor je zapel eno pesem, zbor iz Žužemberka pa je zapel dve. Res, da posamezni zbori niso prihili s pesmijo do popolne volje, ker so peli na prostem, vendar je bilo v pesem posameznih zborov položeno mnogo ljubezni do slovenske pesni in temeljite priprave. Pesem, ki je prihajala iz pevskih sre je segala tudi v sra poslušalcev.

Po številu in po petju se je odlikoval modrimi žužemberki pevski zbor, ki ima vseh glasov dovolj, tudi tenorjev in sopranov, kar je tudi

prav, ker mora s svojim zgledom svetiti drugim zborom v dekaniji.

Takoj po nastopu posameznih zborov so se zbrali na odru vsi zbori. Nad sto pevk in pevcev je bilo pred nami. Pevododja g. Franc Požun, organiziratelj v Žužemberku, zamahne s roko. Mogočno zadoni iz grl Fremarova: »Slovenska pesem, ki zdaj mehko vabi k alogi in delu za domovino, zdaj kaže veličastno moč slovanke pesmi. Lepo, svetlo je donela, tako kakor bi jo pel samo en zbor. Kratak odmor. Ze se je oglasila druga pesem: »Bog in Slovenija«. Bogata je ta pesem po svojem besedilu, pa tudi po napevu. Tudi to pesem so pevski zbori odpeli tako, da je segla vsem v srce. In še zadnja se je oglasila: »V Gorenjako oziram se skalnato stran«. Lepo, mogočno je donela pesem in se zlivala v misel: Vse je vihar razdjal, narod pa zmiraj stal, gledal nad Triglavom neba obok.

Ali bi ne bilo lepo, pevke in pevci, če bi ustanovili žužemberko pevsko okrožje in vsako leto priredili skupen koncert, toda ne v najbolj vročih, ampak v prijetnih pomladnih dnevih? Radi, z veseljem in hvaležno vas bomo poslušali. Zeto vadite se in prepevajete!

Pesem je prepolila oblake in privabila na zemljo sonce. Utrujeni smo sedli za mize. Okrepčali smo se, prepevali slovensko pesem in se s sklepom, da bomo ljubili svojo vero, svoj narod in slovensko besedo, vrnili domov.

Dunajski sejem

5.—11. septembra 1937

Tehnični in poljedelski sejem do 12. septembra

Veliki srednjeevropski sejem

Razstavljalci iz 20 držav
Nakupovalci iz 72 dežel

Brez potnega vizuma! S sejsmsko izkaznico in potnim listom prost prehod v Avstrijo. Ogrski prehodni vizum se dobi s sejsmsko izkaznico na meji. Znatno znižana vozna na jugoslovanskih, ogrskih in avstr. železnicah, na Donavi, na Jadranskem morju ter v zračnem prometu.

Pojasnili vseh vrst kakor tudi sejsmske izkaznice (po Din 50.—) se dobe pri Wiener Messe A. G. Dunaj VII in pri častnih zastopstvih v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Tyrševa c. 31 Zveza za tujski promet v Sloveniji (Pataik) Tyrševa cesta štev. 1.

Zveza za tujski promet v Sloveniji (Pataik), podružnica hotel Miklič nasproti glavnega kolodvora.

Pisemska znamka potuje. Marsikdo, ki lepi znamko na pismo, ki naj potuje daleč v Ameriko in še dalje, si želi, da bi mogel spremljati pismo na poti tudi za tako nizko pristojbino. Malokdo pa se pri tem vpraša, kako je vendar to, da znamka za 4 Din zadošča, da se pismo dostavi v daljno Ameriko, Avstralijo, Afriko itd. Če deluje poštini promet v domači državi in redu, je to razumljivo, ni pa jasno, zakaj nekoliko zvišana pristojbina zadošča, da priroma pismo naslovljenca na Kitajskem v roke. Koliko od tega malega prispevka pa dobi v tem primeru kitajska pošta uprava? V sredi preteklega stoletja poštne pristojbine za pisma niso bile tako enotne, kakor danes. Tako je znašala pristojbina za pismo iz Amerike v Prago, če je prejel pismo nemški parnik, 1 dolar, če pa je šlo pismo z angleškim parnikom, je znašala pristojbina 1 dolar in 25 centov. Za pismo iz Meksike v London je bilo treba plačati celo pol drug dolar. Pismo namenjeno iz Rima v Berlin je šlo lahko čez Francijo ali Švico. Pot skozi Francijo je stala poldrug goldinar, pot skozi Švico pa približno 1 goldinar. Pisma iz Rusije v Ameriko so potovala v 13 različnih smerih in za te smeri je bilo 10 različnih pristojbin. Za pisma iz Amerike v Avstralijo je bilo 6 različnih smeri, pristojbine pa so se spreminjale od 10 centov do enega dolarja.

Kdo bi si ne želel takega pisma? Ze nekaj časa so prebivalci v Budimpešti prejemali pisma, v katerih je bil zvit bankovec. Naslovljenci niso vedeli, odkod ta denar prihaja, nikdo ni stnil, kdo naj bi bil odposiljatelj. Listi so že prinašali vsa mogoča poročila o tem nenavadnem dobrotniku in že sta na ulici stala dva človeka skupaj, sta gotovo govorila o tem nenavadnem dogodku. Kdo bi se takšnih pism ne veselil v današnjih časih? Kočeno se je uganja vendar razrešila, in sicer s pomočjo listov. Uredništvo lista »Mai Nap« je namreč prejelo pismo, v katerem pisec sporoča, da je njegova dolžnost, da svoje grehe iz mladosti popravi. Nadalje popisuje, kako je že v mladosti ukradel okoli milijon kron. Okradeni je že davno umrl. Rad bi bil denar vrnil. Ker pa tega ne more več, zato vrača denar vsej javnosti in vsej družbi.

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Čudna kultura

V »Gorenjcu« čitamo:

Kakor vsako leto, so tudi letos poromali verniki mariborske škofije k Mariji Pomagaj na Brezje. Prišli so v soboto 24. julija in so ostali čez nedeljo na Brezjah. V zvezi s tem romanjem je bila isto nedeljo zvečer tako imenovana rimska procesija, katere so se udeležili romarji s prišganimi svečami. Da je bilo pri tem tudi mnogo gledalcev, ki so opazovali res lepo mogočno procesijo, se samo ob sebi razume. Posebno mnogo se jih je nabralo v drevedu, zlasti na stopnicah in poleg romarskega doma, koder se je pomikala procesija. Vai ti opazovalci so se vedli dostojno, le četvorica s sokolskimi znaki na praih ni mogla skriti svojega zaničevanja do verske prireditve. Ze okoli 10 osemih zvečer smo opazili, da postopajo okoli cerkve brezjanski sokoli. Ko se je okoli pol devetih pričela pomikati procesija, so se sokoli postavili na najbolj vidno mesto, mimo katerega se je pomikal spreved. Z obrazov se jim je bral srd, ker so ponovno videli, kako je slovenski narod še vedno vdan Bogu in Materi Božji. Ko se je pričela mimo njih pomikati procesija in ko so videli, kako to verno slovensko ljudstvo pobožno molli in prepeva svete pesmi, jim je ta srd prikipel do viška. Tega njihovo sokolsko srce ni moglo prenesti. Zasmehoval' so pobožno slovensko ljudstvo in kritizirali vrstni red procesije. Padali so razni nekulturni, samo njim lastni vzkliki proti štajerskim romarjem in slovenski duhovščini. Ko pa jih je reditelj, ki je slišal te nesramne žalitve, posvaril, so začeli z vso strupenostjo napadati še njega. Mislili so pač, da si napram reditelju, ki ni domačin in jih ne pozna, lahko vse dovolijo. Toda poleg so bili tudi domačini, ki so kole z Brezj dobro poznajo. Pravijo, da sokol spoštuje vero in verska čustva posameznikov; omenjena četvorica nam je s svojim početjem dokazala ravno nasprotno. S tem so sokoli ponovno dokazali, da vzgoja v sokolskih domovih ni samo brezverska, ampak celo protiverska in sovražna vsemu, kar je slovenskega. Znano je, da so slovenske moše in fante na taboru v Celju napadali ravno sokoli, da so bili ob priliki demonstracij v Ljubljani največji razgrajči zopet sokoli in v nedeljo smo bili sami priča nesramnega napada na verno slo-

vensko ljudstvo od ljudi, ki s ponosom nosijo sokolske znake. Kam to vodi? Za tem se sprahuje ves slovenski narod. Pomilujemo le mladino, ki se vzgaja v takem duhu... Mi ne moremo trpeti, da bi kdo žalil naša verska čustva in smešil procesije. Proti temu nam morajo pomagati tudi oblastiva, saj obstoja paragraf 162 k. z.: »Kdor preklinja Boga ali vero, ali javno smeši obrede in običaje božjočastja, se kaznuje z zaporem do enega leta...«

DROBTINE

Hiše brez šama. Moderni človek, ki živi ves dan v tršču in hršču mest, si želi nekaj miru in tišine vsaj v lastnem domu. A malo hiš je tako dobro zgrajenih, da bi ne slišal glasov skozi dve nadstropji ali da bi ne bil prisiljen poslušati vsako glasnostno besedo, ki jo spregovore v sosednem stanovanju. To so zla, ki jih skuša odpraviti sodobno gibanje za odpravo nepotrebnega truča. Vsek gradbenik ima na razpolago dovolj načinov, da bi lahko zgradil hišo brez šumov. Ze pri graditvi temelja je mogoče poskrbeti za dobro zračno izolacijo, ki preprečuje dohajanje hrupa iz sosednih hiš. Hrup, ki bi hotel v stanovanje skozi strop, se da večji del zabraniti s tem, da se zgradijo stropi, ki so prosti tresenja in nimajo pretenkih tramov. Tudi stene, okna in vrata se dajo napraviti nepropustna za šume in leto velja za vodovode, ki dajejo neredko povod za pritožbe. V mnogih hišah so v kletnih prostorih stroji, n. pr. motorji za dvigala, ki morajo obratovati popolnoma neslišno. Pri strojih zadostuje včasih že to, da dobe manj nego 700 obratov na minuto, kar preprečuje tresenje, ki tudi lahko povzroča ropot.

Žanjice

Pridne, mlade smo žanjice,
ljubke sestrice pšenice. —
Brž na delo, čas beži,
kakor klas mladost zori!

Srpe sučemo veselo
v nadi na potico belo;
štruklje po navadi stari,
bob ob žeganju pri fari.

In pred pustom — polna skrivati!
Dečlici mladost izginja...
Drugo leto bo ženica,
ko zorela bo pšenica.

Sonce greje, srp pozvanja,
klatje se žanjici klanja.
Z Bogom govori njen duh:
»Hvala za vsakdanji kruhle

Angela.

Radi velike zaloge poletnega blaga dajemo od 15. julija t. l. naprej dokler traja zaloga

10% popusta

na vse blago za moške in ženske obleke.

Velika zaloga ostankov svile, krepov, delenov, štof za moške obleke, ostankov blaga za srajce in predpasnike itd. **po polovičnih cenah.**

Iskrajšite vsako priliko ter takoj pobližite v trgovine!

F. L. GORICAR, LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 29

Ljubljana
Komenskega ul. 4
Telefon št. 5625

Dr. Franč Dergane
iskrajšatelj kirurg, o. št. v. p.
Ordinira: 11.-1.

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne pa-
pirje **vnovčim** najkvalitetneje po najvišji cen-
takov v gotovini.

Al. Planinšek - Ljubljana
Beethovnova ul. 14/L. Telefon 35-10.

KAKO ZNANOST ZDAJ ODSTRANJUJE BOLEČINE V NOGAH

— začnite s tem čudovitim
**3-dnevnim poizkusom na
naše stroške.**

Vitalni, učinkoviti elementi, ki so najdeni v znamenitih vrelcih, se dobivajo zdaj pod imenom Saltrat Rodell. Potrebno je samo, da polno pest Saltrat Rodella raztopite v vroči vodi. Ko pomočite noge v to učinkovito vodo, prenehajo bolečine kakor po kakem čudežu. Kurja ocesa nehajo boleti in kmalu se tako omehčajo, da jih lahko odstranite s prstom. Noge nič več ne bole in ne pečejo. Kupite še danes Saltrat Rodell pri svojem lekarnarju ali pa v parfumeriji in hitro se boste rešili bolečin v nogah.

Vrednostne papirje vseh vrst kupuje
Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10
Telefon 37-52

Med kupuje OROSLAV DOLENEC,
Ljubljana, Wolfova ulica 10.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Novc vloge vsak čas razpoložljive

obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Dober zaslužek dobi 10 prodajalcev ali prodajalk, če pošljejo za vzorec blaga v znamkah 9 Din na naslov: trgovina Povhe, Raka pri Krškem, ki pošlje tudi potrebna poslovna pojasnila.

Čevljarkega vajenca sprejemem. — Anton Vrankar, čevljar Buč, Smartno v Tuhinju.

Sezvođa-Novo mesto sprejema mizarškega pomočnika za pohištvo.

Hišpca v Špnišče sprejemem takoj. — Pogoj: vera, pošten, moderen gospodar, plača dobra. — Cerklje pri Kranju.

Vajenca v trgovino z mešanin blagom sprejemem takoj. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 11.970.

Čevljarkega vajenca poštenih starišev sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. — Jakob Palčič, Vrhnika 61, Stari trg pri Rakoku.

Kolarsko delavnico v prometnem kraju odam v najem. Proda se radi smrti tudi les in kolarsko orodje. Leben, kovač, Seničica 15, p. Medvođe.

Sodarskega vajenca sprejemem takoj z vso oskrbo. — Sodarstvo Homan, Stražišče pri Kranju.

Gepej v dobrem stanju prodam. — Valentin Križaj, Zg. Bitnje 10, p. Stražišče pri Kranju.

Lepe trapezne obleke in perilo nudimo zopet ceneje. Presker, Ljubljana, Sv. Petra št. 14.

Tesače za trame, 10 do 15 sprejme pri dobrem zaslužku do pozne jeseni za takoj, nastop. Lena industrija Viktor Glaser, nad Mariborom.

Prodam 3 šivalne stroje, moško kolo, več orodja za mehanike, tesarje in mizarje. Berižovo št. 48.

Pastirja 14-16 let starega, sprejemem. Peterca, Vevče 22 D. M. v Polju.

Bilo simodolske parme, 14 mes. starega, prodam. — No-vak, Plešivica 4, Brezovica.

Kolesa, šivalne stroje najboljših nemških tovarov, kupite najceneje pri trvdki Plevel v Preski pri Medvodah. Tako poceni ne kupite nikjer drugje.

Dobre masie dnevno po 3 kg kupujem. Plačam dobro. Ponudbe s ceno na Rožno pekarno, Ljubljana, Rožna dolina cesta II/14.

Šivalna stroja Singer z okroglim čolničkom, cena prvi 1900 Din, drugi 500 Din, naprodaj. — Gradaška 8.

Hišpca in pastirja sprejemem. Anton Dremelj, gostilna, Laverca št. 11.

Singer - Pfaff skoraj novi pogreznjivi šivalni stroji v večji izbiri poceni naprodaj pri »Prometc (nasproti križanske cerkve).

Kolesa skoraj nova, damska in moška, prvovrstnih znamk po neverjetno nizkih cenah naprodaj pri »Prometc (nasproti križanske cerkve).

Kupimo vse vrste med ajdov, cvetlični, najboljšo vrste, zaželjeno vzorec, cena. Ponudbe: Kovačič, Ljubljana, Miklošičeva.

Praktičnem žaljivo besedo, ki sem jo izrekli proti Ani Humer.
Ana Morela, Videm 19.

Suhe gobe, laneno seme in črno deteljo kupuje SEVER & KOMP., Ljubljana

V vsako hišo »Domoljuba«